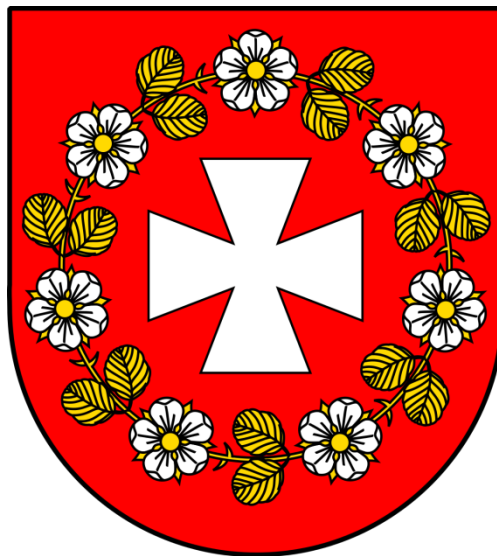

*Załącznik nr 3 do
Zarządzenie Nr 3/2022
Wójta Gminy Czerwonka
z dnia 21 lutego 2022 r.*

Strategia Rozwoju Gminy Czerwonka na lata 2022-2030

luty 2022 r.

1. Ocena stanu istniejącego gminy Czerwonka	4
1.1 Diagnoza sytuacji społecznej.....	6
1.2 Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	14
1.3 Diagnoza sytuacji przestrzennej.....	18
1.4 Wnioski z diagnozy.....	24
2. Założenia programowe	27
2.1 Cele i kierunki działań.....	30
2.2 Planowane inwestycje.....	32
3. Założenia funkcjonalno-przestrzenne	35
3.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	35
3.2 Charakterystyka obszarów strategicznej interwencji zawartych w strategii rozwoju województwa.....	36
3.2.1 Określenie obszarów strategicznej interwencji gminy.....	41
3.2.2 Zakres planowanych działań.....	43
4. Założenia wdrożeniowe	45
4.1 System realizacji Strategii.....	45
4.2 Ramy finansowe.....	50
4.3 Źródła finansowania.....	50
5. Podsumowanie	51

Założenia opracowania

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono na lata 2022-2030, wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie wszystkich zakładanych celów oraz realizację przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 3 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą oraz sferę przestrzenną (w tym środowiska i infrastruktury technicznej). W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Gmina Czerwonka będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (ogólnych i szczegółowych) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych Gminy, w tym przede wszystkim w planie inwestycji gminnych. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w najbliższej dekadzie. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

1. Ocena stanu istniejącego gminy Czerwonka

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania działania Gminy Czerwonka.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez wspólnotę samorządową składającą się z mieszkańców gminy. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach rady gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Do wyłącznej właściwości rady gminy należy w szczególności:

- uchwalanie statutu gminy,
- ustalanie wynagrodzenia wójta, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,
- powoływanie i odwoływanie skarbnika gminy, który jest głównym księgowym budżetu,
- uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu i podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,
- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,
- podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu,
- określanie wysokości sumy, do której wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania,
- podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,
- podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych,
- podejmowanie uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a także wznoszenia pomników,
- nadawanie honorowego obywatelstwa gminy,
- stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

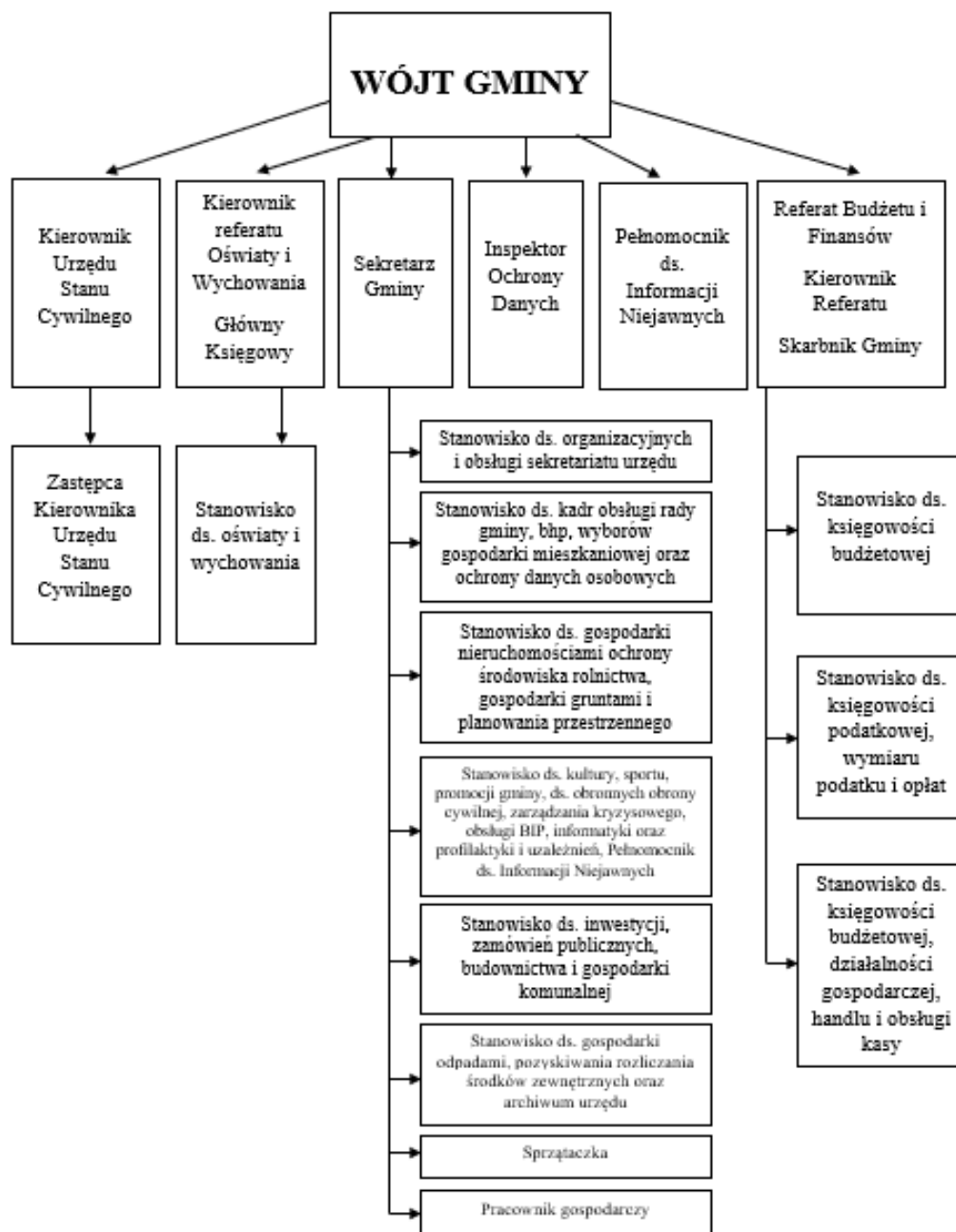
Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy). Jego kryterium jest zgodność z prawem (art. 85 ustawy).

Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy Czerwonka oraz gminnych jednostek organizacyjnych: Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Czerwonce, Biblioteki Publicznej – Centrum Kultury w Czerwonce i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień. Poniżej zaprezentowano schemat organizacyjny Urzędu Gminy Czerwonka.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Czerwonka

SCHEMAT ORGANIZACYJNY

URZĘDU GMINY CZERWONKA

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.czerwonka.pl

1.1 Diagnoza sytuacji społecznej

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Czerwonka. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Czerwonka w latach 2015-2020.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	2 698	2 685	2 682	2 640	2 647	2 632

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy w latach 2015-2020 spadła o 66 osób. Trend ten nie jest spowodowany migracjami zewnętrznymi, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2016-2020 w poniższej tabeli.

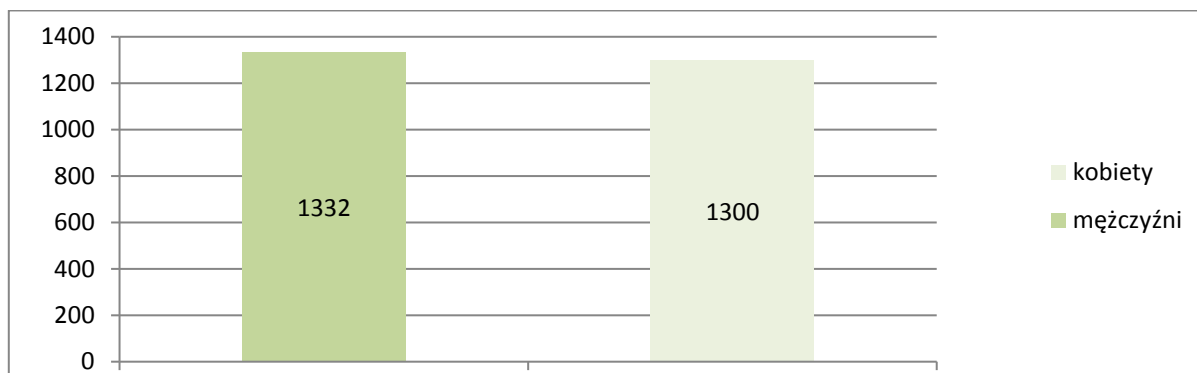
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Czerwonka w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo migracji	6	2	-26	5	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Czerwonka w podziale na płeć.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na płeć w 2020 r.

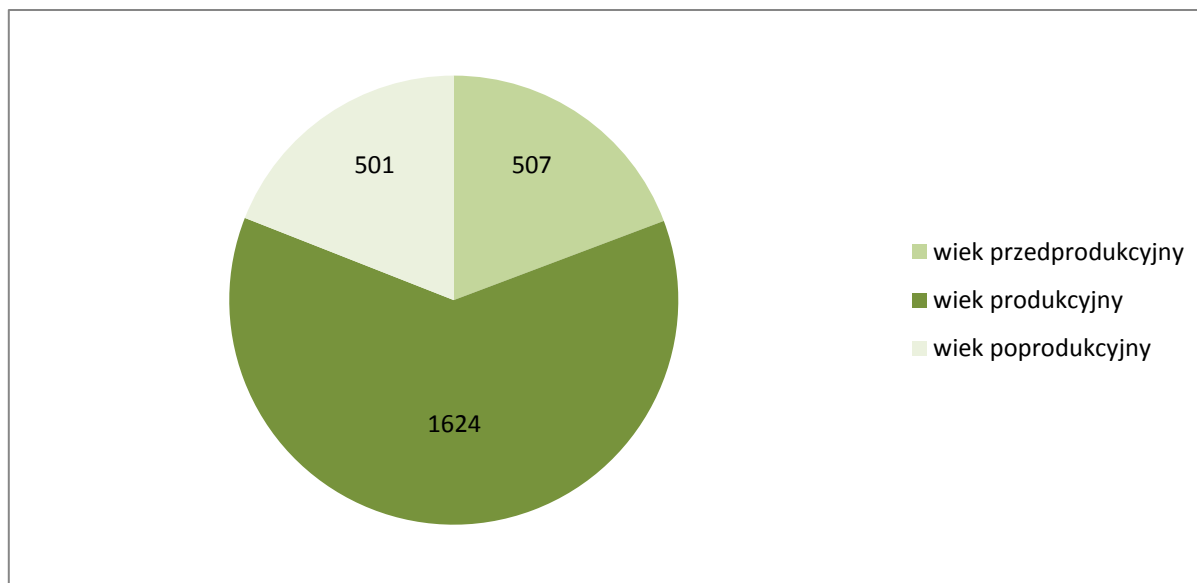

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Czerwonka jest więcej mężczyzn niż kobiet. Współczynnik maskulinizacji wynosi 102,46, co jest zjawiskiem społecznym występującym przede wszystkim we wschodnich terenach Polski i na terenach wiejskich skąd wyjeżdża najwięcej kobiet.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2020 r.).

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2020 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

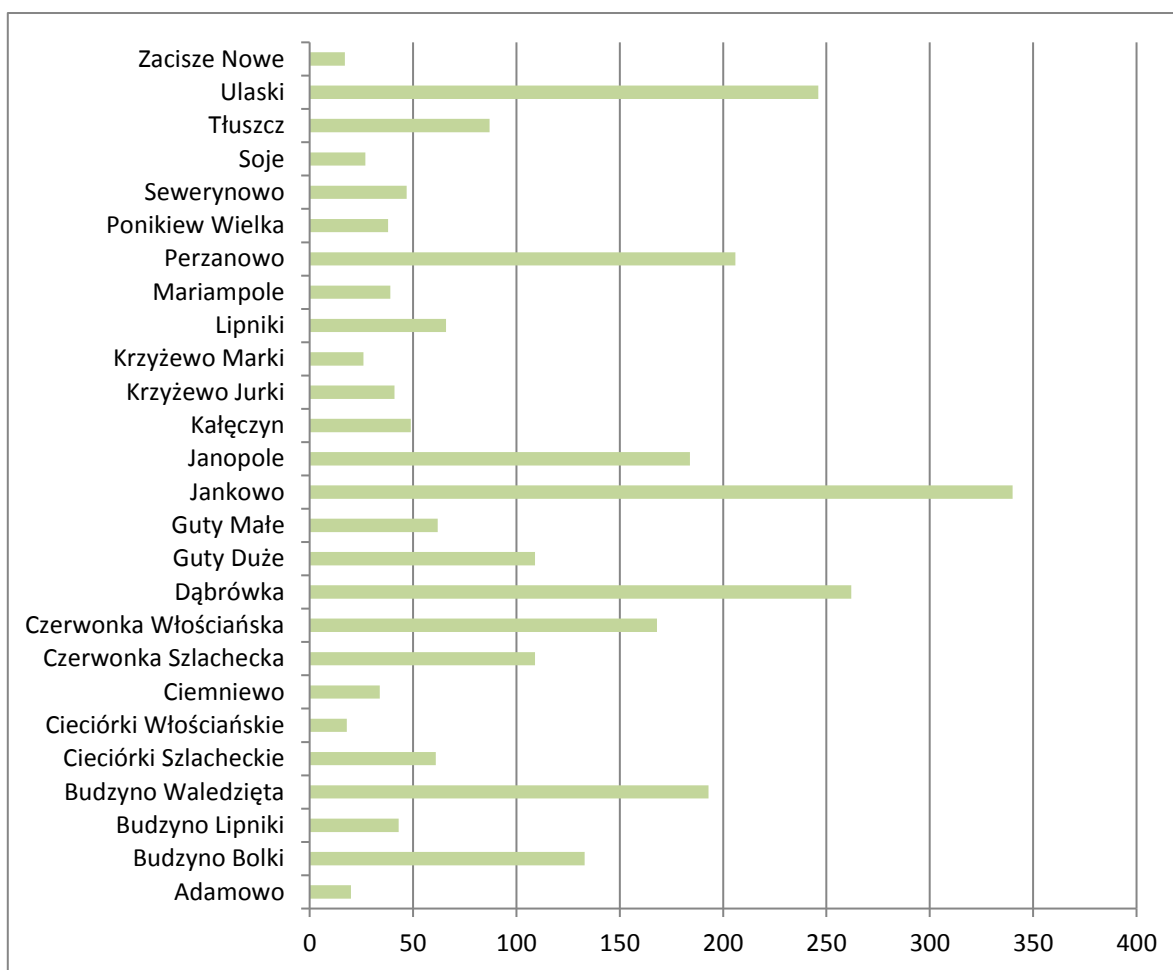
- wiek przedprodukcyjny: 19,04%,
- wiek produkcyjny: 61,70%,
- wiek poprodukcyjny: 19,26%.

Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Czerwonka wynosi 30,85%, co jest wartością wyższą niż współczynnik dla Polski (27,2%) i województwa mazowieckiego (27,7%) za 2019 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Czerwonka jest społeczeństwem starzejącym się.

Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Czerwonka wynosi 62,07%, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (66,7%) i województwa mazowieckiego (69,6%) za 2019 r.

Pod względem administracyjnym gmina Czerwonka składa się z 26 miejscowości, w tym 23 mają statut sołectw: Ulaski, Tłuszcz, Soje, Sewerynowo, Ponikiew Wielka, Perzanowo, Mariampole, Lipniki, Krzyżewo Jurki, Krzyżewo Marki, Janopole, Kałęczyn, Guty Małe, Guty Duże, Dąbrówka, Czerwonka, Ciemniewo, Ciecioriki, Budzyno Wałędzięta, Budzyno Lipniki, Budzyno Bolki, Adamowo., Jankowo. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący zasiedlenie poszczególnych miejscowości gminy Czerwonka.

Wykres 3 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na wsie i miejscowości

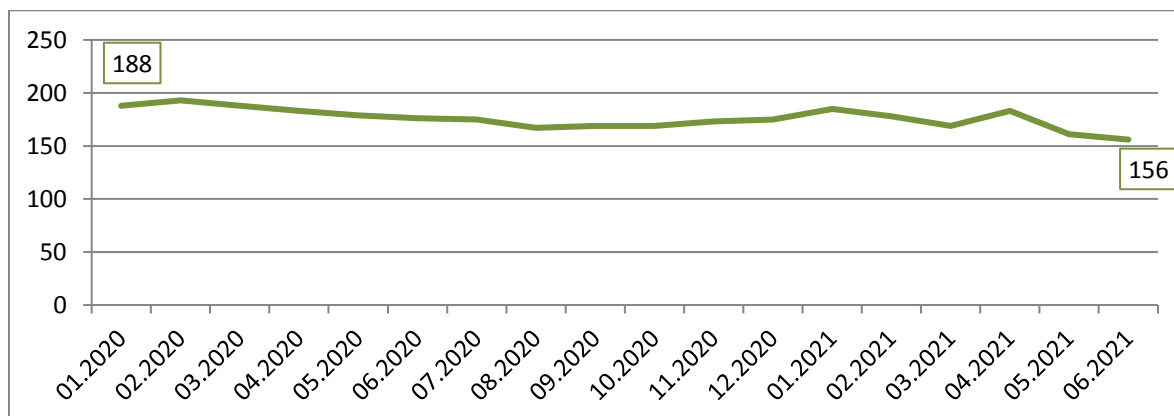
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Czerwonka za 2020 rok

Z powyższego wykresu wynika, że najbardziej zaludnione są jednostki w zachodniej i centralnej części gminy.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w gminie Czerwonka w okresie 01.2020 r. – 06.2021 r.

Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Czerwonka w okresie 01.2020 r. – 06.2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie makowmazowiecki.praca.gov.pl

Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie zmalała. Widoczne są niewielkie wahania trendu. Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Czerwonka w porównaniu do innych gmin powiatu makowskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu makowskiego – stan na 31.12.2020 r.

GMINA	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW (%)
Miasto Maków Mazowiecki	655	6,84
Czerwonka	175	6,65
Karniewo	324	6,33
Krasnosielc	446	7,10
Młynarze	102	5,88
Płoniawy-Bramura	377	7,19
Różan	291	6,61
Rzewnie	179	6,91
Sypniewo	201	6,23
Szelków	248	6,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie makowmazowiecki.praca.gov.pl

Wskaźnik procentowy udziału liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Czerwonka kształtuje się w granicach charakterystycznych dla pozostałych gmin powiatu makowskiego.

Oświata i wychowanie

Na terenie gminy funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Czerwonce, (Czerwonka Włościańska 37) z oddziałami przedszkolnymi.

Rysunek 2 Zdjęcia Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Czerwonce

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.czerwonka.pl

Obiekty Szkoły Podstawowej w Czerwonce poddane zostały kompleksowej termomodernizacji w ramach projektu pn. „Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Czerwonce” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Szkoła dysponuje 4 salami przedszkolnymi z dostępem do dostosowanych zgodnie z wymaganiami łazienek, 6 salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracownią komputerową wyposażoną w stanowiska komputerowe z dostępem do szerokopasmowego Internetu.

Szkoła posiada także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, pomieszczenie do podgrzewania i wydawania posiłków, stołówkę, świetlicę.

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Czerwonka na oświatę i wychowanie w latach 2015-2020.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Czerwonka na oświatę i wychowanie w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki na oświatę	3 286 822,66	3 184 132,89	2 733 384,44	3 023 609,72	3 225 708,12	3 358 168,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki z budżetu gminy Czerwonka na oświatę i wychowanie wzrosły w 2020 r. w porównaniu do 2015 r.. Zmiany te spowodowane są zmniejszającą się liczbą uczniów, a co za tym idzie mniejszymi subwencjami z budżetu państwa. Gmina pozyskuje środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje 1 punkt apteczny. Ambulatoryjne świadczenia socjalne prowadzone są w Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej Grupa Zdrowie w Czerwonce. Pacjentami przychodni są głównie mieszkańcy gminy Czerwonka, ale też okolicznych gmin. Gmina ma na swoim terenie również gabinet stomatologiczny, gdzie przyjmuje 1 stomatolog ogólnie dostępny. Najbliższy szpital znajduje się w Makowie Mazowieckim odległym o około 13 km od Czerwonki. Świadczenia rehabilitacyjne realizowane są właśnie przez ten szpital oraz przez placówkę NZOZ w Różanie. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zgonów w gminie Czerwonka w latach 2016-2020.

Tabela 5 Liczba zgonów w gminie Czerwonka w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zgonów	30	28	42	33	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Czerwonka.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonce (Czerwonka Włościańska 38 A). Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki

nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,

- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Czerwonka w przeliczeniu na 10 tys. ludności w latach 2015-2019.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Czerwonka w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. Ludności	2 055	1 855	1 501	1 357	1 293

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany jest spadek wartości analizowanego wskaźnika podobnie jak w przypadku liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zgodnie z danymi w poniższych tabelach.

Tabela 7 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Czerwonka w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	197	212	208	180	162

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Czerwonka w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	558	500	401	361	342

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trend spowodowany jest skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Na terenie gminy funkcjonuje Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Czerwonce (Czerwonka Włociańska 40). Biblioteka pełni funkcję głównego ośrodka kulturalnego w gminie – aktywność kulturalna ma miejsce również w świetlicach wiejskich.

W obszarze sportu i rekreacji na terenie gminy swoją działalność prowadzi Uczniowski Klub Sportowy „Czerwonka” w Czerwonce i Uczniowski Klub Sportowy „Kluczek” Perzanowo. Przy Urzędzie Gminy w Czerwonce zlokalizowane jest boisko wielofunkcyjne. Obiekt zawiera w swojej przestrzeni boiska do piłki nożnej, ręcznej, koszykówki i siatkówki, a także do tenisa. Kompleks sportowy ma charakter ogólnodostępny, mogą z niego korzystać nie tylko uczniowie, ale wszyscy miłośnicy sportu, którzy chcą aktywnie spędzić wolny czas na świeżym powietrzu. Inwestycję zrealizowano w dwóch etapach przy udziale środków z Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Infrastruktury Sportowej Mazowsze 2019 i 2020. Ponadto aktywność ruchowa mieszkańców możliwa jest również w Otwartych Strefach Aktywności w Budzynie Wałędziętach, Janopolu, Gutach Dużych, Czerwonce, Dąbrówce, Mariampolu, Tłuszczu, Ulaskach.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje małe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Czerwonka.

Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	3,34	3,35	3,36	3,79	4,16	4,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Na terenie gminy działają m.in. Ochotnicze Straże Pożarne w Czerwonce, Gutach Dużych i Dąbrówce, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zielony Szlak Niziny Mazowieckiej” i Stowarzyszenia Gospodyń Wiejskich Czerwonka i Dąbrówka.

Problemy społeczne

W Gminie obowiązuje przyjęta Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021-2028. Na główne problemy społeczne w gminie wskazują pośrednio cele szczegółowe zdefiniowane w Strategii:

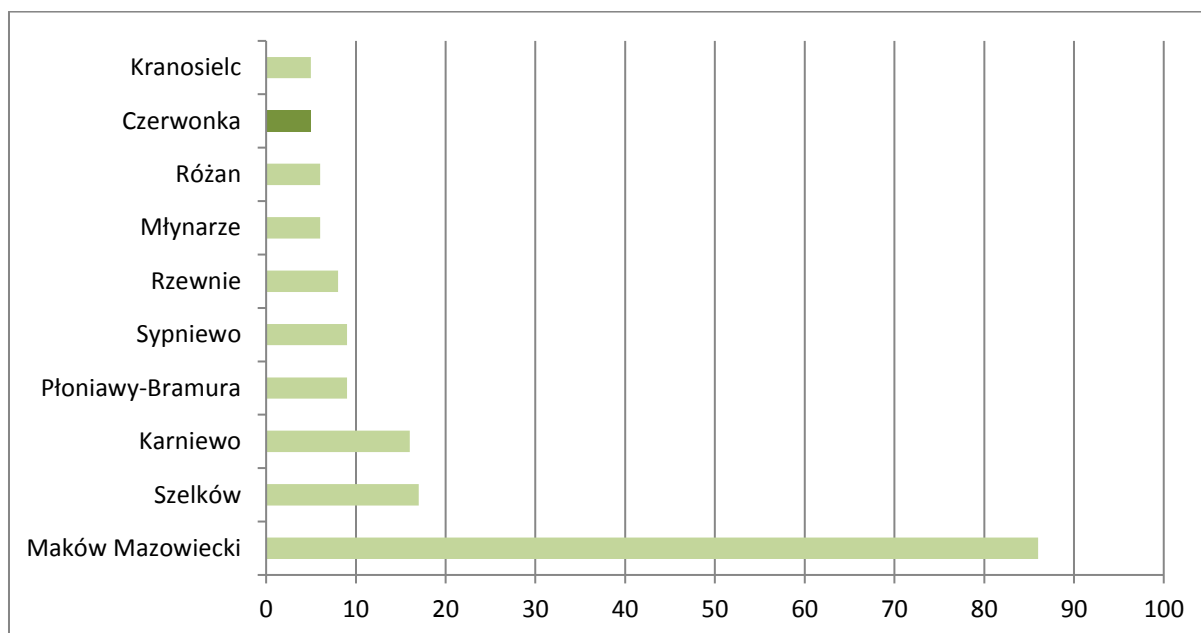
- zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia,
- zmniejszenie dysfunkcji rodziny poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom,
- zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w życiu zawodowym i społecznym poprzez rozwój zintegrowanego wsparcia.

Bezpieczeństwo publiczne

W Komendzie Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim prowadzeniem postępowań przygotowawczych oraz szeroko pojętą pracą operacyjną zajmują się funkcjonariusze Wydziału Kryminalnego. W Posterunkach Policji prowadzeniem postępowań przygotowawczych zajmują się funkcjonariusze wchodzący w skład zespołów ds. kryminalnych. Przestępstwa stwierdzone na terenie

poszczególnych gmin powiatu makowskiego w 7 podstawowych kategoriach przestępstw. Poniżej przedstawiono porównanie gmin powiatu makowskiego pod względem liczby stwierdzonych przestępstw 2020 r.

Wykres 5 Liczba przestępstw w 2020 r. w poszczególnych gminach powiatu makowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Czerwonka za 2020 rok

Na obszarze gminy Czerwonka stwierdzono najmniejszą liczbę przestępstw spośród analizowanych gmin powiatu makowskiego. Policja odnotowała 64 interwencje i 5 wypadków drogowych.

Na terenie działania Komendy Powiatowej PSP w Makowie Mazowieckim w 2020 roku w gminie Czerwonka miały miejsce 43 zdarzenia (10 pożarów, 32 miejscowe zagrożenia, 1 fałszywy alarm).

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć zmniejszające się bezrobocie, wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego mimo występujących problemów społecznych, spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej, opiekę zdrowotną w skali adekwatnej do potrzeb mieszkańców, działalność kulturalną i bazę sportową dostosowaną do potrzeb gminy oraz fakt, że Gmina ma przyjętą strategię dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych.

Jako niezadowolającą należy ocenić sytuację demograficzną gminy (malejąca liczba mieszkańców przy neutralnym saldzie migracji, starzejące się społeczeństwo) oraz wzrost wydatków na oświatę i wychowanie i stosunkowo niewielkie zainteresowanie mieszkańców tworzeniem inicjatyw oddolnych i działalnością organizacji pozarządowych.

1.2 Diagnoza sytuacji gospodarczej

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Czerwonka. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Charakter gminy

Rozwój gospodarczy gminy determinowany jest w dużej mierze przez rolniczy charakter i położenie komunikacyjne. Takie położenie gminy stwarza możliwości rozwoju usług hotelarskich i gastronomicznych przy drodze krajowej Maków Mazowiecki - Różan. Miejscowość posiada linię telefoniczną i wodociągową. Terenami odpowiednimi do rozwoju turystyki są miejscowości: Jankowo, Budzyno Bolki, Budzyno Walędzięta położone w bezpośrednim sąsiedztwie z Makowem Mazowieckim i rzeką Orzyc. Tereny są zaopatrzone w sieć wodociągową.

Gmina Czerwonka to gmina typowo rolnicza. Średnia wielkość gospodarstw wynosi 14,3 ha. Dominuje uprawa zbóż i roślin okopowych. Istnieje możliwość rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Bardzo ważną funkcję na obszarze gminy spełniają lasy stanowiące 42% powierzchni, obfitujące w jagody, jeżyny i grzyby. Są doskonałym miejscem wypoczynku. Gmina ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu i duże kompleksy leśne posiada potencjalne możliwości rozwoju rekreacji typu pensjonatowego. Na terenie gminy brak zakładów przemysłowych, które wpływałyby negatywnie na środowisko.

Pozyskiwanie inwestorów

Gmina Czerwonka to jedyne w powiecie miejsce z certyfikowaną lokalizacją inwestycji, co oznacza wyjątkową przychylność władz i maksymalne uproszczenie procedur mogących przyciągnąć inwestorów. Gmina jest otwarta na ulgi podatkowe dla inwestorów, a atuty przemawiające za lokalizacją inwestycji na jej terenie to w przede wszystkim:

- tania siła robocza,
- dogodne położenie komunikacyjne,
- duży udział lasów w ogólnej powierzchni (możliwość rozwoju przemysłu drzewnego),
- wysoki stopień zwodociągowania,
- znaczący zasięg sieci telefonicznej,
- możliwość rozwoju agroturystyki,
- możliwość rozwoju przemysłu rolno-spożywczego – blisko 700 gospodarstw rolnych.

Obecnie na terenie gminy jest dwie działki do sprzedaży, jedna działka o pow. 712 m² położona w Czerwonce Włościańskiej z przeznaczeniem pod zabudowę, z łatwym dostępem do mediów (woda, energia elektryczna, telefon, infrastruktura drogowa) oraz działka o pow. 314 m² z dwoma lokalami mieszkalnymi położonych w miejscowości Budzyno Walędzięta (działka uzbrojona). Działki stanowią mienie komunalne gminy. Gmina oferuje inwestorom początkującym zwolnienie z podatków przez okres trzech lat oraz niskie podatki lokalne (mniejsze niż ustawowe o 50%).

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Czerwonka zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2018-2021.

Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Czerwonka w latach 2018-2021

SEKCJA PKD	2018	2019	2020	2021 (I kwartał)
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	6	7	7
B: Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1
C: Przetwórstwo przemysłowe	12	14	14	16

E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1
F: Budownictwo	39	39	42	47
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	32	34	32	34
H: Transport i gospodarka magazynowa	19	24	24	27
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	2	2	2
J: Informacja i komunikacja	1	2	2	2
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	3	3	2
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	4	6	8
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	4	6	4
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	5	5	5
P: Edukacja	4	4	4	5
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	4	4	5
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	5	4	6
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	15	19	19	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Czerwonka.

Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	55	57	57	64	66	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	44	46	48	54	56	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	121	122	125	125	144	148

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach jednoznacznie wskazują na rosnącą liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni lat 2015-2020. Na rozwój podmiotów

gospodarczych w gminie ma również wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój.

Główne podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Czerwonka nie działają duże zakłady produkcyjne. Gmina ma charakter rolniczy. Do największych pracodawców na terenie gminy należą:

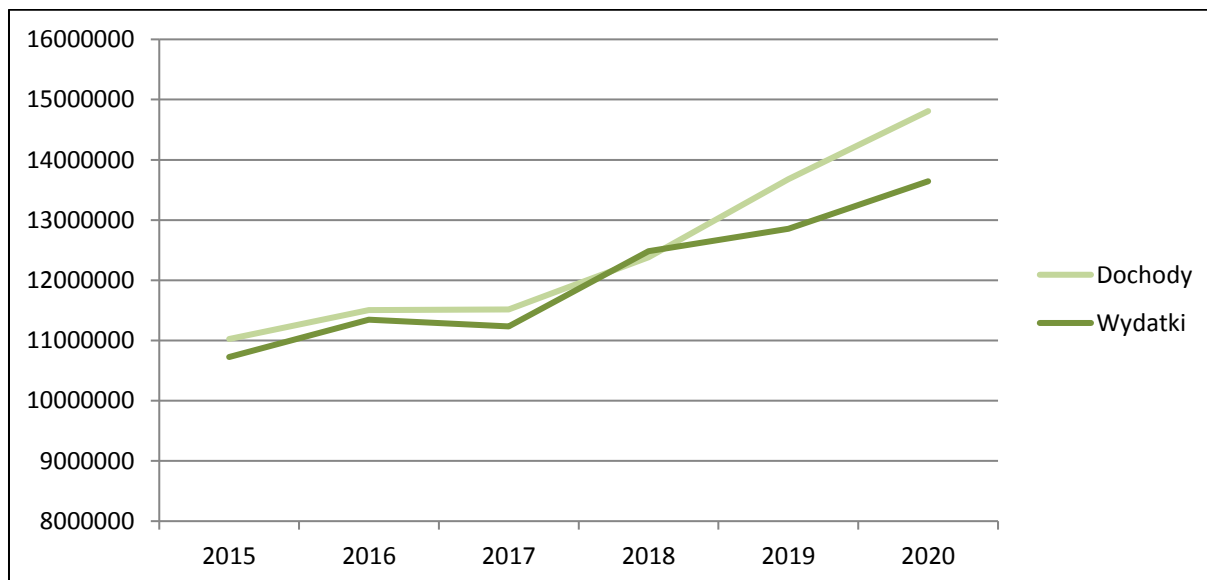
- Gospodarstwo Agroturystyczne Relax,
- PPHU „Pol-Drew” Jacek Perzanowski,
- Auto-Serwis Art.Załęski,
- Dendro-Pinus Sokołowski P.,
- Ranczo u Ambrożego,
- Urząd Pocztowy,
- sklepy spożywcze,
- Auto – Złom,
- MK-Auto – warsztat samochodowy,
- Drewnak A. i K. Wiewiórkowscy sp. j.,
- Stajnia Jankowo,
- Grupa Zdrowie,
- Biblioteka Publiczna.

Ponadto należy wymienić również gminne jednostki organizacyjne: Urząd Gminy Czerwonka, Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickie i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Czerwonka w latach 2015-2020.

Wykres 6 Dochody i wydatki ogółem gminy Czerwonka w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że na przestrzeni lat 2015-2020 dochody gminy Czerwonka przewyższały wydatki z budżetu. Od 2018 r. widać wyraźnie większą przewagę dochodów na wydatkami.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2015-2020 oraz porównanie wartości za 2020 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu makowskiego.

Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Czerwonka w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody na 1 mieszkańca	4 060,49	4 267,83	4 311,10	4 655,05	5 173,63	5 613,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można wzrost wysokości dochodów gminy Czerwonka w przeliczeniu na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2015-2020.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Czerwonka w latach 2015-2020 w porównaniu do gmin powiatu makowskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA
Różan	7 754,96
Młynarze	6 689,88
Rzewnie	6 238,36
Miasto Maków Mazowiecki	6 026,85
Sypniewo	5 825,16
Krasnosielc	5 728,81
Czerwonka	5 613,59
Płoniawy-Bramura	5 510,14
Karniewo	5 343,81
Szelków	5 209,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie makowmazowiecki.praca.gov.pl

Gmina Czerwona jest jednostką o jednym z najniższych współczynników dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wśród gmin powiatu makowskiego.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć możliwość rozwoju branży agroturystycznej i rolno-spożywczej, rosnąca liczba podmiotów gospodarczych, korzystny bilans finansów gminy oraz przychylność władz lokalnych do potencjalnych inwestorów.

Jako niezadowolające należy ocenić brak zakładów produkcyjnych na terenie gminy oraz wskaźnik zamożności gminy jeden z najniższych w powiecie makowskim.

1.3 Diagnoza sytuacji przestrzennej

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Czerwonka. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnych i przedstawiającym charakter rolniczy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, środowiska naturalnego, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja

Gmina Czerwonka zlokalizowana jest w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie makowskim.

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Czerwonka na planie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Czerwonka zlokalizowana jest w centralnej części powiatu makowskiego. Sąsiaduje z gminami Karniewo, Maków Mazowiecki, Płoniawy-Bramura, Sypniewo, Młynarze, Różan, Rzewnie, Szelków.

Rysunek 4 Lokalizacja gminy Czerwonka na planie powiatu makowskiego

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono materiał zdjęciowy przedstawiający charakter gminy Czerwonka.

Rysunek 5 Zdjęcia terenów gminy Czerwonka

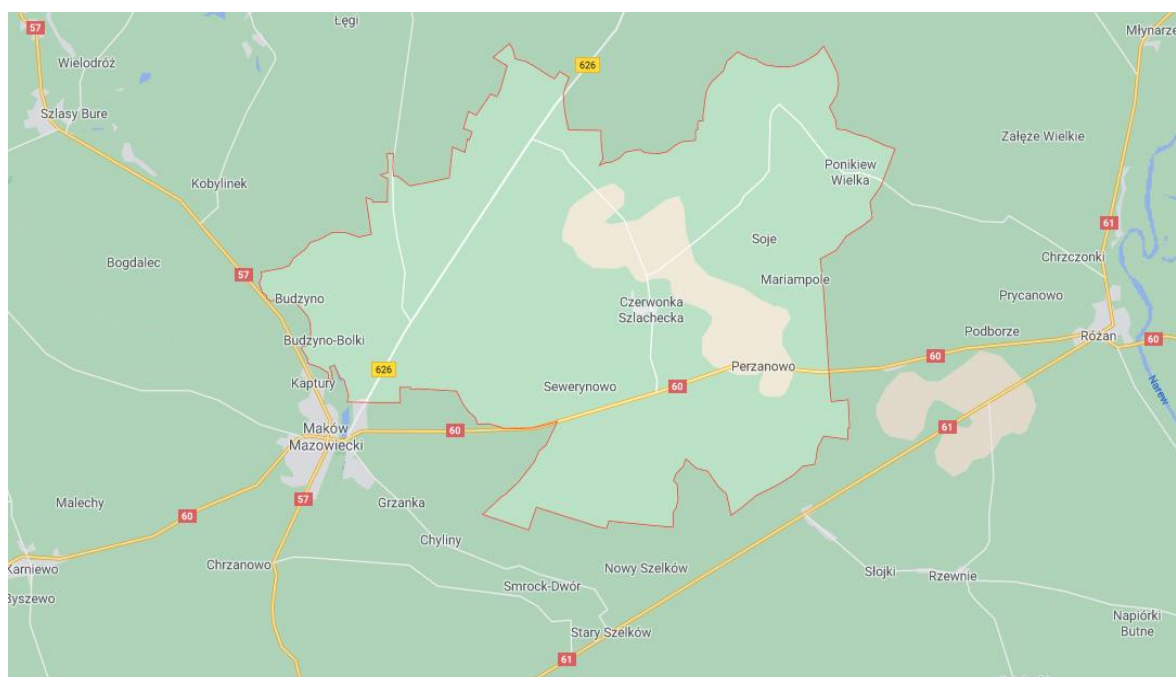

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.czerwonka.pl

Gmina ma charakter typowo rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Czerwonka.

Rysunek 6 Położenie komunikacyjne gminy Czerwonka

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Przez gminę Czerwonka przebiega droga krajowa nr 60 i droga wojewódzka nr 626. Pozostałą część dróg stanowią drogi gminne i powiatowe. W sąsiedztwie gminy przebiegają trasy innych dróg krajowych: 57 i 61.

Środowisko naturalne

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, dolina rzeki Orzyc na całej długości została wyznaczona do objęcia ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu. Gmina nie posiada rezerwatów przyrody natomiast według planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka funkcjonują 2 strefy ochrony ekologicznej:

- strefa dolin rzek Orzyc i Różanicy wraz z przyległymi łąkami i pastwiskami, gdzie obowiązuje zakaz zmiany ich użytkowania, naruszenia ich stanu a szczególnie skarp,
- strefa ochrony ekologicznej lasów, która obejmuje tereny leśne na południu gminy wchodzące w skład obszaru chronionego krajobrazu.

Obszar gminy w całości wchodzi w granice obszaru funkcyjnego „Zielone Płuca Polski”, który jest terenem o wybitnych walorach krajobrazowych i funkcjach ekologicznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Na terenie gminy nie występują inne formy ochrony przyrody w tym obszary NATURA 2000, obszary węzłowe oraz biocentra o znaczeniu krajowym i międzynarodowym wyznaczone w sieci ECONET i obszaru CORINE Biotops. Na terenie gminy nie ma również pomników przyrody.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy jest niezadowolająca. Źródłem zanieczyszczeń wód są czynniki antropogeniczne wiążące się przede wszystkim z niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej oraz wciąż niedostateczne uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Wody podziemne na terenie gminy stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Stan wód podziemnych należy określić jako dobry.

Na terenie gmin wydobywane jest kruszywo naturalne należące do kopalin pospolitych – eksploatowane są 2 złoża piasków i żwirów: Kałęczyn I i Kałęczyn III. Nie występuje zagrożenie związane z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Oddziaływanie akustyczne jest obserwowane wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Dobra kulturowe

Gmina nie posiada bogatych zasobów dóbr kulturowych, zabytków czy obszarów zabytkowych. Na terenie gminy znajdują się:

- zabytki nieruchome: 12 obiektów w tym m.in. kościół parafialny pw. MB Nieustającej Pomocy wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-471 z 07.07. 1981 r, 7 budynków mieszkalnych (chałupy drewniane), 2 cmentarze i 2 mogiły wojenne,
- zabytki ruchome:
 - nagrobek Jana Prawdzic Ciemnowskiego (klasycystyczny z 1845 r., piaskowiec rzeźbiony i ryty,
 - ornat biały (klasycystyczny z poł. XIX w.), ryps jedwabny, haft płaski, kwiaty żółte i czerwone,
 - orant biały (klasycystyczny z końca XIX w.), adamaszek, haft płaski, kwiaty zielone i żółte,
- zabytki archeologiczne w liczbie 81.

Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości zyskania dofinansowania na renowację od Mazowieckiego Konserwatora Zabytków).

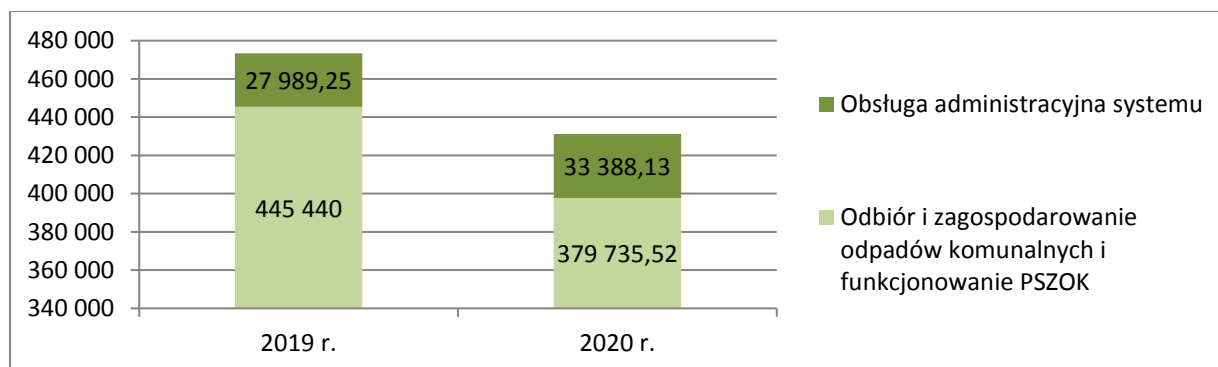
Gospodarka odpadami

Usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych świadczy wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny. W przypadku odpadów zbieranych selektywnie obowiązuje odbiór odpadów z podziałem na 5 frakcji: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady oraz odpady resztkowe.

Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów komunalnych stanowi punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych działający na terenie gminy Czerwonka. PSZOK znajduje się w miejscowości Czerwonka Włościańska na działce o nr ewidencyjnym 263/1. PSZOK przyjmuje odpady komunalne wytworzone w gospodarstwach domowych przez mieszkańców gminy Czerwonka. Do PSZOK-u nie są przyjmowane odpady powstające w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej.

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesionym przez Gminę Czerwonka jest koszt odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, czyli koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Czerwonka. Poniżej przedstawiono ww. koszty wraz z obsługą administracyjną systemu w podziale na 2019 r. i 2020 r.

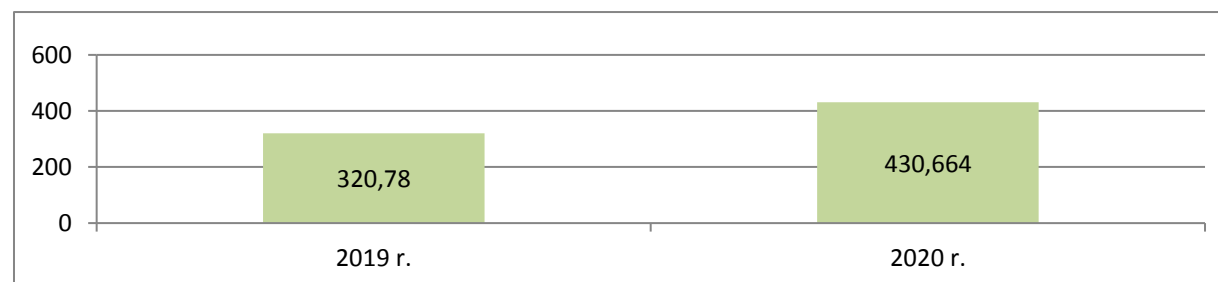
Wykres 7 Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Czerwonka w latach 2019-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy czerwonka za 2019 r. i Rocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy czerwonka za 2020 r.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w Gminie Czerwonka kształtują się rocznie na poziomie 379-445 tysięcy złotych. Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie w latach 2019-2020.

Wykres 8 łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Czerwonka w latach 2019-2020 (Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy czerwonka za 2019 r. i Rocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy czerwonka za 2020 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2020 r. wzrosła do roku 2019 o blisko 110 Mg.

Zagospodarowanie przestrzenne

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Na terenie gminy w miejscowościach Czerwonka, Jankowo i Guty Duże zlokalizowane są stacje ujęcia wody wraz z uzdatnianiem. Funkcjonują również studnie głębinowe w miejscowościach Perzanowo, Tłuszcz, Guty Duże, Jankowo, Czerwonka. Sieć wodociągowa na terenie gminy na koniec 2020 roku miała 81,2 km, do której podłączonych jest 826 budynków mieszkalnych. Gmina Czerwonka nie posiada kanalizacji zbiorczej – mieszkańcy odprowadzają ścieki do szamb asenizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Coraz więcej mieszkańców posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz środków unijnych). Układ przestrzenny gminy i stan zabudowy uniemożliwia budowę sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy – jest to zadanie nieuzasadnione ekonomicznie.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Czerwonka nie ma zorganizowanego scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się za pomocą indywidualnych źródeł ciepła o niskich mocach. Jako źródło ciepła najczęściej wykorzystywane są kotły centralnego ogrzewania (paliwo: drewno opałowe, węgiel kamienny, energia elektryczna głównie na potrzeby c.w.u., olej opałowy).

Sieć gazowa

Na terenie gminy Czerwonka nie funkcjonuje system dystrybucyjny gazu ziemnego.

Sieć elektroenergetyczna

Przez teren gminy Czerwonka przebiega tranzytowa linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV oraz sieć rozdzielcza zasilająca bezpośrednio tereny gmin. Tworzą ją linie średniego napięcia 15kV i linie niskiego napięcia 0,4kV. Do sieci elektrycznej podłączone są wszystkie gospodarstwa domowe.

Plan zagospodarowania przestrzennego

Obecnie na terenie gminy Czerwonka obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w skrócie studium) gminy Czerwonka przyjęte Uchwałą Nr XXIII/189/2013 Rady Gminy Czerwonka z dnia 19 lipca 2013 r.

Gmina Czerwonka posiada pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie na terenie gminy Czerwonka ważne są 4 plany miejscowe. Plan zawiera ustalenia dotyczące m.in. przeznaczenia terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, krajobrazu kulturowego, zabytków i dóbr kultury, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania przestrzennego terenu, zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości oraz zasad budowy, rozbudowy i modernizacji systemów infrastruktury technicznej i komunikacji. Plan został opracowany dla całego terenu gminy Czerwonka z podziałem na poszczególne sołectwa. Plan wyznaczył obszary funkcjonalne przeznaczone pod zabudowę, usługi, przemysł, tereny rolne, lasy i zalesienia, drogi publiczne i wewnętrzne oraz infrastrukturę techniczną.

DIAGNOZA

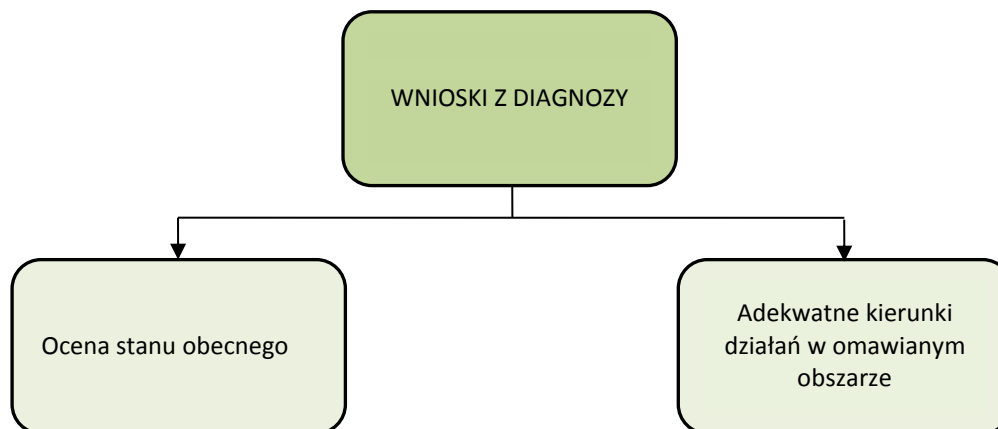
Do głównych atutów gminy w sferze przestrzennej należy zaliczyć dogodne położenie komunikacyjne, lokalizację w granicach obszaru funkcyjnego „Zielona Płuca Polski”, wysoki stopień zwodociągowania i zelektryfikowania gminy, wydobywanie kruszywa naturalnego na terenie gminy oraz fakt, że cały obszar gminy jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Jako niezadowolające należy ocenić zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza, małe zasoby kulturowe oraz brak sieci gazowej, ciepłowniczej i kanalizacyjnej.

1.4 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czerwonka w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski w z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 7 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czerwonka

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Czerwonka zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Na zielono zaznaczono pozytywne oceny stanu obecnego.

Tabela 16 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Czerwonka

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców przy neutralnym saldzie migracji	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Liczba mężczyzn większa niż liczba kobiet	Zjawisko społeczne charakterystyczne dla małych gmin rolniczych – odwrócenie trendu możliwe poprzez wzrost liczby miejsc pracy w sektorze usługowym i działania zachęcające do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Zmniejszające się bezrobocie	Utrzymanie trendu, pozyskiwanie nowych inwestorów
Edukacja oparta na Szkole Podstawowej w Czerwonce wraz z oddziałami przedszkolnymi	Utrzymanie oddziałów przedszkolnych przy Szkole Podstawowej w Czerwonce
Wzrost wydatków na oświatę i wychowanie	Pozyskiwanie środków zewnętrznych, działania zmierzające do uzyskania wyższych subwencji z budżetu państwa

Strategia Rozwoju Gminy Czerwonka na lata 2022-2030

Opieka zdrowotna adekwatna do potrzeb gminy	Dalsza działalność przychodni i punktu aptecznego
Spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej	Utrzymanie skutecznej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce
Stosunkowo niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych	Aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi, większa obecność działalności tych organizacji w przestrzeni gminy i życiu mieszkańców
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – mała liczba stwierdzonych przestępstw	Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa
Działalność kulturalna w oparciu o Centrum Kultury i uzupełniające świetlice wiejskie	Aktywizacja kulturalna mieszkańców m.in. poprzez stymulowanie działalności organizacji pozarządowych w tym zakresie (np. współpraca Gminy z organizacjami, realizacja programów grantowych)
Baza sportowa oparta na kompleksie sportowym w Czerwonce i uzupełniających strefach aktywności ruchowej	Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, małe boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne zdiagnozowane – przyjęta Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021-2028	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych zgodnie z przyjętą Strategią

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Czerwonka

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Możliwość rozwoju branży agroturystycznej i rolno-spożywczej	Kontynuacja działań w celu pozyskania inwestorów, stworzenie oferty turystycznej gminy
Brak zakładów przemysłowych	Kontynuacja działań w celu pozyskania inwestorów
Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych	Podejmowanie działań przyjaznych prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy
Dochody gminy przewyższające wydatki z budżetu	Kontynuacja racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi
Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca niższe niż w większości innych gmin powiatu makowskiego	Kontynuacja działań w celu pozyskania inwestorów
Przychylność władz lokalnych względem potencjalnych inwestorów i atrakcyjna oferta inwestycyjna	Kontynuacja działań w celu pozyskania inwestorów, stworzenie marki/wyróżnika gminy Czerwonka

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Czerwonka

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne położenie komunikacyjne	Rozwój powiązań funkcjonalno-przestrzennych z Makowem Mazowieckim, rozwój działalności hotelowo-gastronomicznej przy drodze krajowej i wojewódzkiej
Obszar gminy wchodzący w granice obszaru funkcyjnego „Zielone Płuca Polski”	Stworzenie marki/wyróżnika gminy Czerwonka w oparciu m.in. o walory przyrodnicze gminy, rozwój agroturystyki
Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Zasoby kulturowe (zabytki) o niskiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Miejsca wydobywania kruszywa naturalnego	Kontynuacja wydobycia w poszanowaniu środowiska naturalnego
Cały obszar gminy objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Ewentualne zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
Brak systemu ciepłowniczego – ogrzewanie lokali z indywidualnych źródeł ciepła	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne
Brak sieci gazowej	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestora w zakresie budowy gazowych wyspowych sieci dystrybucyjnych
Brak kanalizacji zbiorczej – ograniczenia techniczne i ekonomiczne w budowie systemu	Budowa sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków i rozwiązań asenizacyjnych
Wysoki stopień zwodociągowania gminy	Bieżąca konserwacja sieci wodociągowej, nowe przyłączenia
System gospodarowania odpadami oparty na działalności PSZOK i na odbiorze odpadów przez podmiot zewnętrzny	Edukacja ekologiczna mieszkańców w celu odpowiedniego poziomu segregacji śmieci i recyklingu
Wysoki stopień zelektryfikowania gminy	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej

Źródło: opracowanie własne

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czerwonka stanowiły podstawę do określenia założeń programowych i funkcjonalno-przestrzennych przedstawionych w rozdziale 2 i 3 przedmiotowej Strategii.

2. Założenia programowe

W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.

Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi gminy Czerwonka i innymi jednostkami. Poniżej tabelarycznie przedstawiono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii.

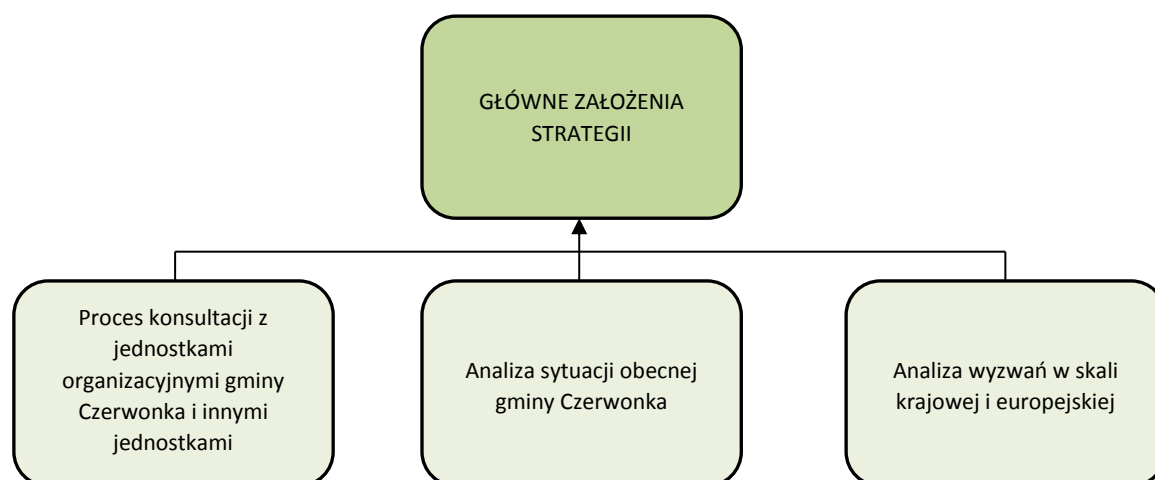
Tabela 19 Jednostki zaangażowane w proces konsultacji głównych założeń Strategii

JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	INNE
Gmina Krasnosielc	Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury
Gmina Karniewo	Szkoła Podstawowa w Czerwonce
Gmina Płoniawy-Bramura	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Gmina Maków Mazowiecki	Organizacje pozarządowe z terenu gminy Czerwonka
Gmina Szelków	Mieszkańcy gminy
Gmina Rzewnie	Partnerstwo jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatów makowskiego, przasnyskiego i pułtuskiego
Gmina Różan	Dyrektor Regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
Gmina Młynarze	
Gmina Sypniewo	
Powiat Makowski	
Województwo Mazowieckie	

Źródło: opracowanie własne

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 8 Proces formułowania głównych założeń Strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa powiatu w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia "wizja gminy" uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne różnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne różnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź różnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria różnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Różnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajzeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Czerwonka:

Gmina Czerwonka rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno- gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych – akcentujących specyficzną rolę powiatu i jego funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej postępowanie,
- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje?
- do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokaja?
- jakie potrzeby zaspokaja?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspokajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego” społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Czerwonka:

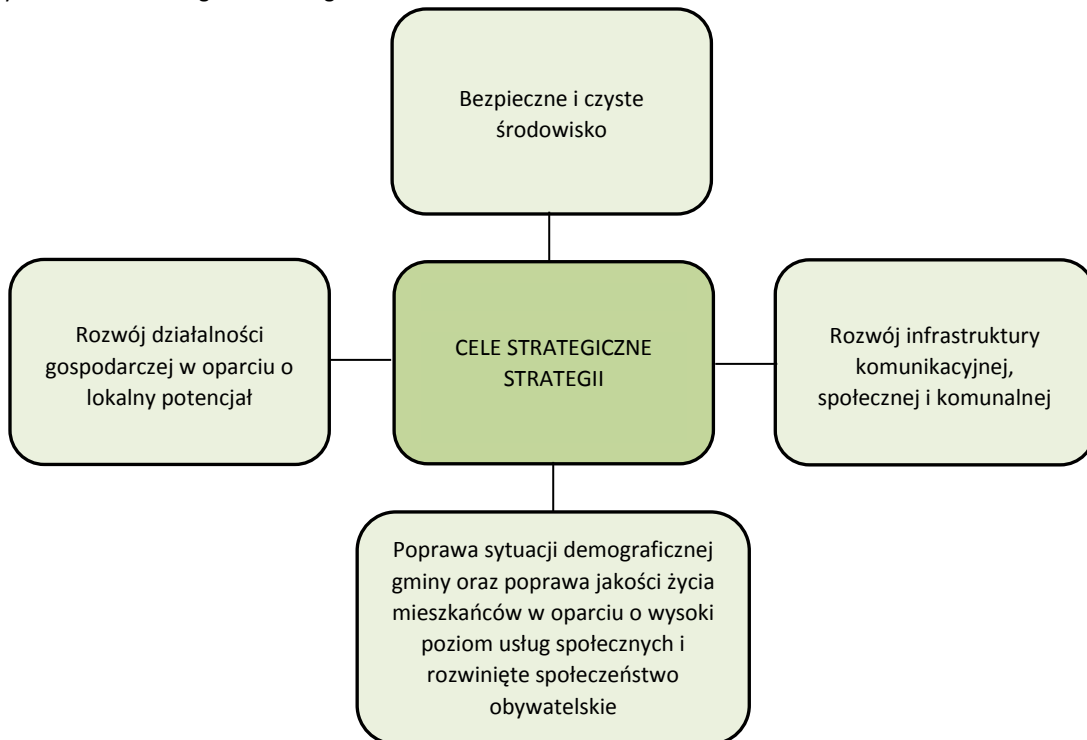
Gmina Czerwonka jako istotna część rozwoju powiatu makowskiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także będący miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

2.1 Cele i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 9 Cele strategiczne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Cele, kierunki działań i działania

CELE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA
1 Bezpieczne i czyste środowisko	1.1 Ograniczenie tzw. niskiej emisji	<ul style="list-style-type: none"> - wymiana pieców na źródła mniej emisyjne w budynkach jedno i wielorodzinnych, - edukacja ekologiczna mieszkańców, - propagowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (m.in. fotowoltaika, pompy ciepła), - zapewnienie alternatywy energetycznej w postaci gazowych wyspowych sieci dystrybucyjnych, - kontrola gospodarstw domowych w zakresie emisji zanieczyszczeń, - aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jako głównego narzędzia planistycznego w tym zakresie
	1.2 Ograniczenie zanieczyszczenia gleb i wód	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie budowy sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków i rozwój rozwiązań asenizacyjnych
	1.3 Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> - kontynuowanie działalności PSZOK w Czerwonce, - prowadzenie akcji informacyjnych w placówkach edukacyjnych i jednostkach gminnych
2 Poprawa sytuacji demograficznej gminy oraz poprawa jakości życia mieszkańców w oparciu o wysoki poziom usług społecznych i rozwinięte społeczeństwo obywatelskie	2.1 Przeciwdziałanie zjawiskom starzenia się społeczeństwa i malejącej liczby mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie gminy jako miejsca atrakcyjnego dla młodych osób, - pozyskiwanie nowych inwestorów gwarantujących miejsca pracy
	2.2 Aktywizacja kulturalna mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie informacyjne, materialne i finansowe na rzecz organizacji i świetlic wiejskich w celu organizacji wydarzeń kulturalnych i prowadzenia bieżącej działalności kulturalnej, - rozwój Biblioteki Publicznej - Centrum Kultury w Czerwonce
	2.3 Aktywizacja fizyczna mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, - organizacja festynów z elementami sportowo-rekreacyjnymi, - wsparcie działalności klubów sportowych w Czerwonce i Perzanowie
	2.4 Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie skutecznej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Publicznej w Czerwonce, - realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021-2028
	2.5 Zapewnienie wysokiego poziomu administracji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - rozszerzenie usług publicznych świadczonych elektronicznie, - zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego w dobie pandemii, - szkolenia pracowników administracji publicznej
	2.6 Ścisła współpraca jednostek publicznych z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami	<ul style="list-style-type: none"> - wspólna organizacja wydarzeń przez jednostki gminne, organizacje pozarządowe i inne podmioty widocznych w przestrzeni gminnej, - wsparcie informacyjne, materialne i finansowe na rzecz organizacji pozarządowych
3 Rozwój działalności gospodarczej w oparciu o lokalny potencjał	3.1 Promowanie rozwoju agroturystyki jako jednego z wyróżników gminy Czerwonka	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie oferty turystycznej gminy, - budowa marki gminy w oparciu m.in. o agroturystykę i jakość lokalnej żywności
	3.2 Pozyskiwanie nowych inwestorów zainteresowanych w szczególności działalnością przemysłową	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie oferty inwestycyjnej gminy, - obecność na targach inwestorskich, - promowanie terenów gminy jako doskonałych do prowadzenia działalności agroturystycznej i produkcji lokalnej żywności i terenów przy drodze krajowej i wojewódzkiej jako właściwych dla działalności hotelowo-gastronomicznej, - promowanie certyfikowanej lokalizacji inwestycji, - szkolenie pracowników Gminy w zakresie obsługi inwestora, - wykorzystanie potencjału członkostwa Gminy w Partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatów makowskiego, przasnyskiego i pułtuskiego
	3.3 Obniżenie poziomu bezrobocia	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie nowych inwestorów gwarantujących miejsca pracy
	3.4 Kształtowanie wizerunku gminy jako jednostki przychylniej inwestorom z przygotowaną ofertą inwestycyjną	<ul style="list-style-type: none"> - obecność na targach inwestorskich, - bieżące aktualizowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, - stworzenie oferty inwestycyjnej gminy, - budowa marki gminy wskazującej na cechy wyróżniające gminę, - szkolenie pracowników Gminy w zakresie obsługi inwestora
4 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej, społecznej i komunalnej	4.1 Rozwój powiązań funkcjonalno-przestrzennych z Makowem Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja dróg gminnych, - starania w celu modernizacji drogi wojewódzkiej i krajowej, - zacieśnienie współpracy z Makowem Mazowieckim
	4.2 Pielęgnowanie i ekspozycja zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków finansowych na odnawianie i bieżące utrzymanie zasobów kulturowych gminy, - stworzenie oferty turystycznej gminy z uwzględnieniem lokalnych zabytków i potencjalne włączenie jej do oferty szlaków istniejących lub planowanych do utworzenia
	4.3 Utrzymanie sieci wodociągowej i elektroenergetycznej	<ul style="list-style-type: none"> - bieżąca konserwacja infrastruktury, - realizacja nowych przyłączy do sieci w przypadku zaistnienia takiej potrzeby - budowa oczyszczalni ścieków i przebudowa stacji uzdatniania wody
	4.4 Pozyskanie inwestora w zakresie budowy gazowych wyspowych sieci dystrybucyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie oferty dla potencjalnego inwestora, - analiza zainteresowania mieszkańców korzystaniem z paliwa gazowego z gazowych wyspowych sieci dystrybucyjnych

Źródło: opracowanie własne

2.2 Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono planowane inwestycje w latach 2022-2030 w gminie Czerwonka spójne z celami określonymi w przedmiotowej Strategii.

Tabela 21 Planowane inwestycje w gminie Czerwonka w latach 2022-2030 planowane do realizacji przez Gminę Czerwonka

L.P.	INWESTYCJA/PROJEKT	PLANOWANE LATA REALIZACJI	WARTOŚĆ	PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1	Remont drogi gminnej nr 210114W Perzanowo - Lipniki od km 0+ 000 do km 1+465 oraz przebudowa drogi gminnej nr 210117W Lipniki- Mariampole od km 1+465 do km 2+370	2022	767 887,16 zł	– Instrument wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego – Środki własne Gminy
2	Przebudowa drogi gminnej (od drogi wojewódzkiej 626) Ulaski-Budzyno Bolki I etap	2022	485 602,03 zł	– Instrument wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego – Środki własne Gminy
3	Przebudowa drogi gminnej nr 210110W w miejscowości Dąbrówka na działce o nr ewid.75	2022	105 810,75 zł	– Instrument wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego – Środki własne Gminy
4	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Jankowo	2022-2023	2 000 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Środki własne Gminy
5	Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w Gutach Dużych	2022	1 074 467,69 zł	– Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego PROW na lata 2014-2020 – Środki własne Gminy
6	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Czerwonka	2022	1 424 544,52 zł	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 – Środki własne Gminy
7	Przebudowa drogi gminnej nr 210101W Krzyżewo Marki – Kałużczyn (do drogi 626) wraz z łącznikiem I etap	2022	485 729,16 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
8	Przebudowa drogi gminnej nr 210101W Krzyżewo Marki – Kałużczyn (do drogi 626) II etap	2022	564 339,65 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
9	Przebudowa drogi gminnej transportu rolnego w miejscowości Tłuszcz –I etap	2022	184 930,50 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
10	Przebudowa drogi gminnej nr 210113W Guty Duże- Ponikiew	2023	1 800 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Środki własne Gminy
11	Przebudowa drogi gminnej nr 210111W w miejscowości Dąbrówka	2023	1 100 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Środki własne Gminy
12	Przebudowa drogi gminnej nr 210104W i 210103W w miejscowości Budzyno Wałędźnięta	2023-2024	1 600,000,00 zł	– Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Środki własne Gminy
13	Budowa sieci wodociągowej Guty Duże –Ponikiew Wielka	2023-2024	1 300 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Środki własne Gminy
14	Przebudowa drogi gminnej nr 210105W w miejscowości Ulaski	2023	1 000 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
15	Budowa placu zabaw oraz siłowni plenerowej w miejscowości Sewerynowo	2023	200 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki krajowe (Ministerstwo Sportu) – Środki własne Gminy
16	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czerwonka	2023-2024	2 000 000,00 zł	– Uzupełnienie subwencji ogólnej, z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie kanalizacji – Środki własne Gminy
17	Przebudowa drogi gminnej transportu rolnego w miejscowości Tłuszcz –II etap	2023	200 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
18	Remont świetlicy wiejskiej we wsi Perzanowo wraz z placem zabaw i siłownią plenerową	2023	300 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki własne Gminy
19	Wymiana opraw oświetlenia ulicznego we wsiach: Perzanowo, Krzyżewo Jurki , Krzyżewo Marki, Ponikiew Wielka i Soje.	2023	150 000,00 zł	– WFOŚiGW – Środki własne Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Czerwonka na lata 2022-2030

20	Przebudowa drogi gminnej nr 210116W w miejscowości Janopole	2024	600 000,00 zł	– Środki własne Gminy
21	Wymiana opraw oświetlenia ulicznego we wsiach: Cieciorki Włościańskie, Cieciorki Szlacheckie, Guty Duże, Nowe Zacisze i Budzyno Bolki.	2024	250 000,00 zł	– WFOŚiGW – Środki własne Gminy
22	Budowa placu zabaw oraz siłowni plenerowej w miejscowości Krzyżewo Marki	2004	100 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki własne Gminy
23	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Czerwonce	2024	2 500 000,00 zł	– NFOŚiGW – WFOŚiGW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki własne Gminy
24	Przebudowa drogi gminnej 210102W w miejscowości Cieciorki	2025	3 000 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
25	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną we wsiach Czerwonka i Dąbrówka	2025	5 000 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy
26	Budowa placu zabaw oraz siłowni plenerowej w miejscowości Mariampole	2025	100 000,00 zł	– PROW – Środki własne Gminy
27	Przebudowa drogi gminnej Budzyno Bolki działka nr 209	2025	500 000,00 zł	– Środki własne Gminy
28	Przebudowa drogi Gminnej Nr 210112 W Guty Małe	2025	900 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
29	Przebudowa drogi gminnej nr 210108W w miejscowości Sewerynowo	2026	1 500 000,00 zł	– Instrument wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego – Środki własne Gminy
30	Przebudowa drogi gminnej nr 210114W w miejscowości Soje	2026	800 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
31	Budowa placu zabaw oraz siłowni plenerowej w miejscowości Budzyno Bolki	2026	100 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki własne Gminy
32	Przebudowa drogi gminnej nr 210113W w miejscowości Adamowo	2027	2 200 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Środki własne Gminy
33	Przebudowa drogi gminnej nr 210107W w miejscowości Ciemniewo	2027	900 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
34	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną we wsiach Jankowo i Janopole	2027	4 000 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy
35	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Perzanowo na działce nr 333	2027	300 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
36	Przebudowa drogi Nr 210118 W Nowe Zacisze	2028	1 800 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
37	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Perzanowo na działce nr 387	2028	250 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
38	Przebudowa drogi gminnej Nr 210103 W Budzyno Lipniki	2028	1 200 000,00 zł	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
39	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną we wsiach Perzanowo i Tłuszcz	2028-2029	3 500 000,00 zł	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy
40	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Perzanowo na działce nr 159/4	2029	1 000 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
41	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Ponikiew Wielka na działce nr 228/1	2029	600 000,00 zł	– Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy

42	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną we wsiach Ulaski, Budzyno Wałędzka i Budzyno Bołki	2029	5 500 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy
43	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach o niskim zaludnieniu	2006-2029	5 000 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy
44	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Krzyżewo Jurki na działce nr 74	2030	200 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> – Dotacje ze środków budżetu województwa mazowieckiego na zadania określone w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych – Środki własne Gminy
45	Przebudowa drogi gminnej Nr 210109W Czerwonka Szlachecka (do drogi krajowej)	2030	1 800 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Środki własne Gminy
46	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną we wsiach Guty Duże, Guty Małe i Adamowo	2030	3 000 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – WFOŚiGW – Środki własne Gminy

Źródło: opracowanie własne

Sprecyzowane planowane inwestycje dotyczą przede wszystkim przebudowy infrastruktury drogowej (przebudowa dróg gminnych), budowy oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, przebudowy stacji uzdatniania wody, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, budowy infrastruktury rekreacyjnej, remontu świetlic wiejskich, termomodernizacji budynków czy wymiany oświetlenia ulicznego.

3. Założenia funkcjonalno-przestrzenne

W przedmiotowym punkcie założenia funkcjonalno-przestrzenne gminy wraz z rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Ponadto wskazano obszary strategicznej interwencji w gminie w kontekście funkcjonalno-przestrzennym (obszary odniesiono również do tych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. i projekcie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+) i przewidywane działania z nimi związane.

3.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonka. Jednocześnie na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wpływają założenia dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego. W poniższym rozdziale odniesiono się do najważniejszych zapisów tych dokumentów nawiązujących do kwestii struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

W poniższym zestawieniu wskazano na rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, jakie wynikają z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonka. Jednocześnie w dalszej części rozdziału odniesiono się do określenia tych zapisów przedmiotowej Strategii, które będą miały wpływ na prowadzenia polityki przestrzennej gminy.

Polityka przestrzenna w gminie powinna być zgodna z podstawowymi zapisami Studium, w zakresie:

- ochrony środowiska naturalnego i jego poprawy, a w tym:
 - rekultywowanie terenów zdegradowanych w wyniku powierzchniowej eksploatacji surowców oraz w wyniku przygodnego składowania odpadów,
 - zapobieganie degradacji i dewastacji terenów poprzez likwidację nielegalnych punktów eksploatacji oraz wzmożoną kontrolę środowiska,
 - poprawa stanu sanitarnego rzek i cieków do zakładanych klas czystości poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej (budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych) we współpracy z gminami położonymi wzdłuż tych wód,
 - eliminacja źródeł zagrożeń wód podziemnych systematyczna likwidacja szamb i rozwój sieci kanalizacji sanitarnej,
 - wyłączenie z zabiegów melioracyjnych fragmentów dolin rzecznych, które ze względów na walory środowiska powinny pozostać niezmienione,
 - ograniczanie zmiany przeznaczenia istniejących powierzchni leśnych na inne cele z możliwością lokalizowania zabudowy jednorodzinnej na działkach leśnych (przy możliwie jak największym ograniczeniu wycinki drzewostanu) w rejonie oddziaływania miasta Makowa Mazowieckiego tj. w miejscowościach Ulaski, Jankowo, Janopole, Budzyno Bolki i Budzyno Walędzięta,

- prowadzenie działań mających na celu zwiększenie stopnia lesistości poprzez zagospodarowanie nieużytków, słabych gleb i gruntów marginalnych, w szczególności w strefach wododziałowych i na terenach objętych ochroną przyrody,
 - ochrona zadrzewień dolinowych i zadrzewień na terenach bagiennych oraz wprowadzanie i wzbogacanie otwartego krajobrazu rolniczego zadrzewieniami śródpolnymi, wzdłuż cieków wodnych i dróg,
 - ochronę naturalnych ekosystemów łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w dolinach rzek Orzyca oraz Różanicy,
- ochrony zasobów kultury materialnej, a w tym:
- utrzymanie obecnej formy ochrony prawnej dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz dla stanowisk archeologicznych,
 - uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przedsięwzięć inwestycyjnych prowadzonych w granicach administracyjnych gminy a związanych z pracami ziemnymi w obrębie zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych oraz na obiektach i obszarach wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków,
- zrównoważonego rozwoju¹, a w tym:
- rehabilitację i przekształcenie istniejącej zabudowy wiejskiej,
 - zapewnienie podstaw rozwoju ekonomicznego,
 - rozwój funkcji rekreacyjnej,
 - wprowadzenie funkcji mieszkaniowych,
 - całkowite wyposażenie obszaru gminy w urządzenia komunalne,
 - przebudowę i modernizację układu drogowego,
 - rozwój oraz koncentrację usług w Czerwonce Włościańskiej, stanowiącej główny ośrodek administracyjno-funkcjonalny gminy,
- bezpieczeństwa, a w tym ochronę przeciwpowodziową, m.in. poprzez:
- wprowadzenie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazów wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych,
 - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk, zmiany ukształtowania terenu,
 - składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z ich infrastrukturą.

3.2 Charakterystyka obszarów strategicznej interwencji zawartych w strategii rozwoju województwa

Przy charakterystyce obszarów strategicznej interwencji (OSI) oparto się na obecnej Strategii Rozwoju

¹ Zrównoważony rozwój gminy można osiągnąć poprzez rehabilitację i przekształcenie oraz rozbudowę jednostek osadniczych. Wprowadzenie funkcji mieszkaniowej z dopuszczeniem usług powinno stworzyć podstawę do poprawy warunków bytowych mieszkańców. Także poprawie warunków zamieszkania ma służyć całkowite wyposażenie obszaru gminy w urządzenia komunalne (zaopatrzenie w wodę, energię elektryczną, budowę systemu w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków), a także przebudowa i modernizacja układu drogowego, w tym budowa ścieżek rowerowych.

Województwa Mazowieckiego do 2030 r. i na projekcie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+.

OSI w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przedstawiono delimitację funkcjonalnych obszarów problemowych, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji. W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano OSI na podstawie wskaźników przyjętych w Krajowej strategii rozwoju regionalnego, uzupełniając je wskaźnikami przyjętymi indywidualnie dla Mazowsza. Zidentyfikowano w ten sposób obszary, które cechują się najniższym poziomem dostępu mieszkańców do dóbr i usług, wymagające interwencji z poziomu regionalnego lub krajowego. Dodatkowymi kryteriami przy wyznaczaniu tych obszarów była dostępność transportowa oraz odsetek osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyznaczając obszary strategicznej interwencji uwzględniono obszary wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów polityki regionalnej, które wskazano w Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. Są to obszary, na których występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, konflikty przestrzenne oraz dysfunkcje rozwojowe. Interwencje podejmowane na tych obszarach będą skierowane na przeciwdziałanie trwałej marginalizacji, utracie znaczenia gospodarczego oraz koncentracji patologicznych problemów społecznych, a także rozwijanie zdolności absorpcji impulsów docierających z obszarów lepiej rozwiniętych, głównie z Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski oraz radomski) swym zasięgiem zbliżone są do jednostek statystycznych NTS 32. Natomiast w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (opracowanym od 2013) dokonano delimitacji obszarów problemowych na poziomie NTS 4. Gmina Czerwonka znajduje się na obszarze ostrołęcko-siedleckim.

Wśród działań kierowanych do ostrołęcko-siedleckiego obszaru strategicznej interwencji na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymieniono w Strategii:

- poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru, poprzez m.in.
 - modernizację połączenia kolejowego Ostrołęka – Warszawa,
 - budowę autostrady A2 do wschodnich granic województwa,
 - odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celu umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.
- rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:
 - umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego.
- poprawę jakości i dostępności usług publicznych, poprzez:
 - rozwój Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach,
 - utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce.
- przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:
 - sprzężenie potencjału naukowego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z sektorem rolniczym subregionu w celu zwiększenia efektywności sektora rolniczego,
 - wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Obszary Strategicznej Interwencji zostały określone i opisane w skali regionalnej. Brak jest szczegółowego odniesienia do problemów poszczególnych gmin należących do omawianego OSI.

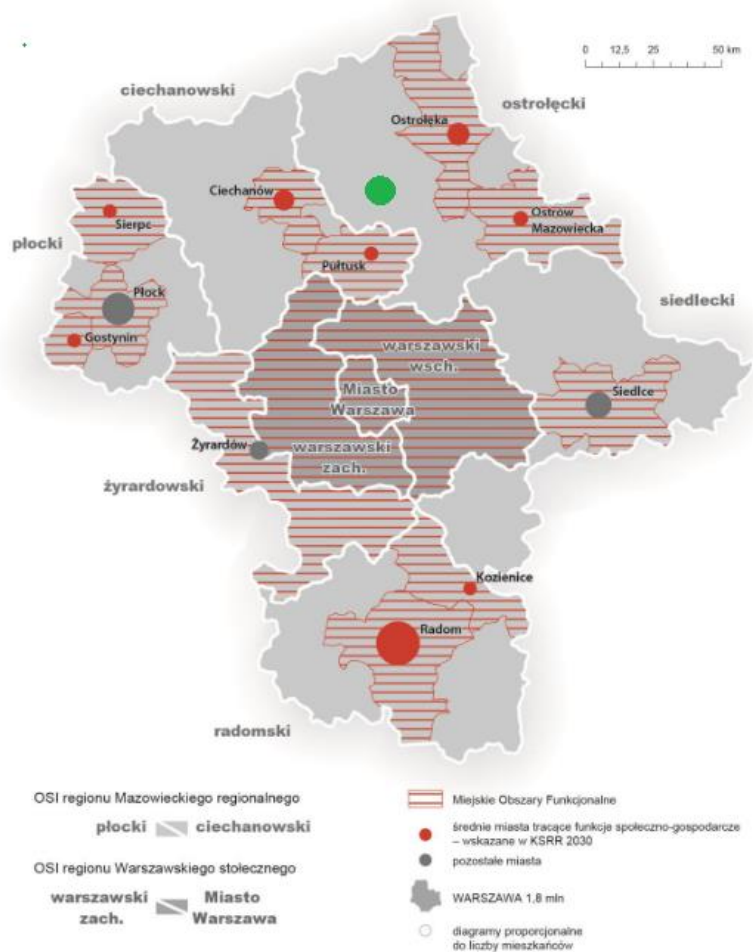
OSI w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

W projekcie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ wskazano następujące Obszary Strategicznej Interwencji (OSI):

- ciechanowski,
- ostrołęcki,
- płocki,
- radomski,
- siedlecki,
- żyrardowski,
- warszawski,
- warszawsko-wschodni,
- warszawsko-zachodni.

Poniżej przedstawiono położenie gminy Czerwonka na mapie Obszarów Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim.

Rysunek 10 położenie gminy Czerwonka na mapie Obszarów Strategicznej Interwencji województwa mazowieckiego

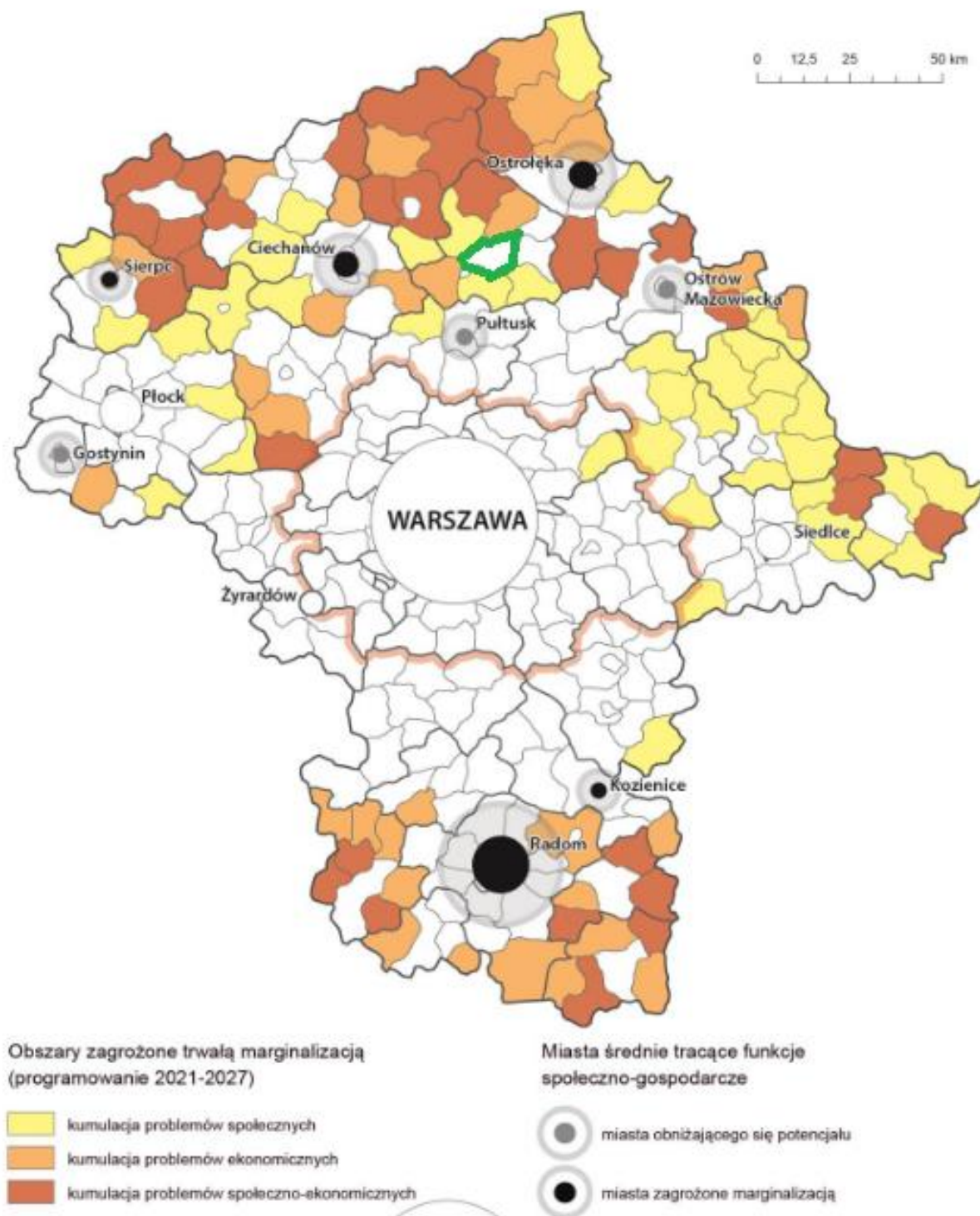
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Gmina Czerwonka zlokalizowana jest w ostrołęckim OSI. Zgodnie z zapisami omawianej Strategii polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować poprawą warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej i zwiększeniem zdolności absorpcyjnych podregionu, z wykorzystaniem wewnętrznych potencjałów obszaru, w tym miast Ostrołęki, Makowa Mazowieckiego i Różana. Kluczowe w tym zakresie są działania na rzecz poprawy skomunikowania podregionu z resztą województwa, zwłaszcza poprzez budowę obwodnic miast na rzecz zwiększenia przepustowości dróg i oddzielenia ruchu tranzytowego i lokalnego, rozwój sieci kolejowej oraz budowę przepraw mostowych (szczególnie w przypadku m. Ostrołęki). Oprócz infrastruktury komunikacyjnej, dla poprawy jakości życia mieszkańców obszaru istotne jest zwiększenie dostępności do sieciowej infrastruktury komunalnej, w szczególności gazowej i kanalizacyjnej. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, zasadne jest także wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego dla rozwoju gospodarki podregionu. Ukierunkowanie planowanych działań w ostrołęckim obszarze strategicznej interwencji dotyczyć będzie w szczególności:

- poprawy dostępności do infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej poprzez:
 - rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej poprzez budowę obwodnic i przepraw mostowych, zwłaszcza w mieście Ostrołęka, w celu usprawnienia ruchu i odciążenia układu drogowego centralnej części miasta,
 - wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej poprzez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej,
 - dążenie do lepszego skomunikowania obszaru, w tym m.in. z Warszawą, przez rozwój infrastruktury kolejowej i zwiększenie liczby połączeń kolejowych,
 - zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz gazową w celu poprawy jakości życia mieszkańców
- wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększania atrakcyjności turystycznej podregionu poprzez:
 - wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym walorów nadrzecznych, szlaków turystycznych i licznych obszarów leśnych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe, np. agroturystyki,
 - modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej (m.in. renowacja obiektów zabytkowych), budowę nowych szlaków turystyki aktywnej (m.in. pieszej, rowerowej, wodnej, konnej),
 - rewitalizację obszarów o wysokich wartościach kulturowych i historycznych.

W Strategii wskazano również obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Poniżej plan województwa mazowieckiego ze wskazaniem ww. obszarów i miast.

Rysunek 11 obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze w województwie mazowieckim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Gmina Czerwonka nie została wskazana jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją. Na terenie gminy nie ma miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

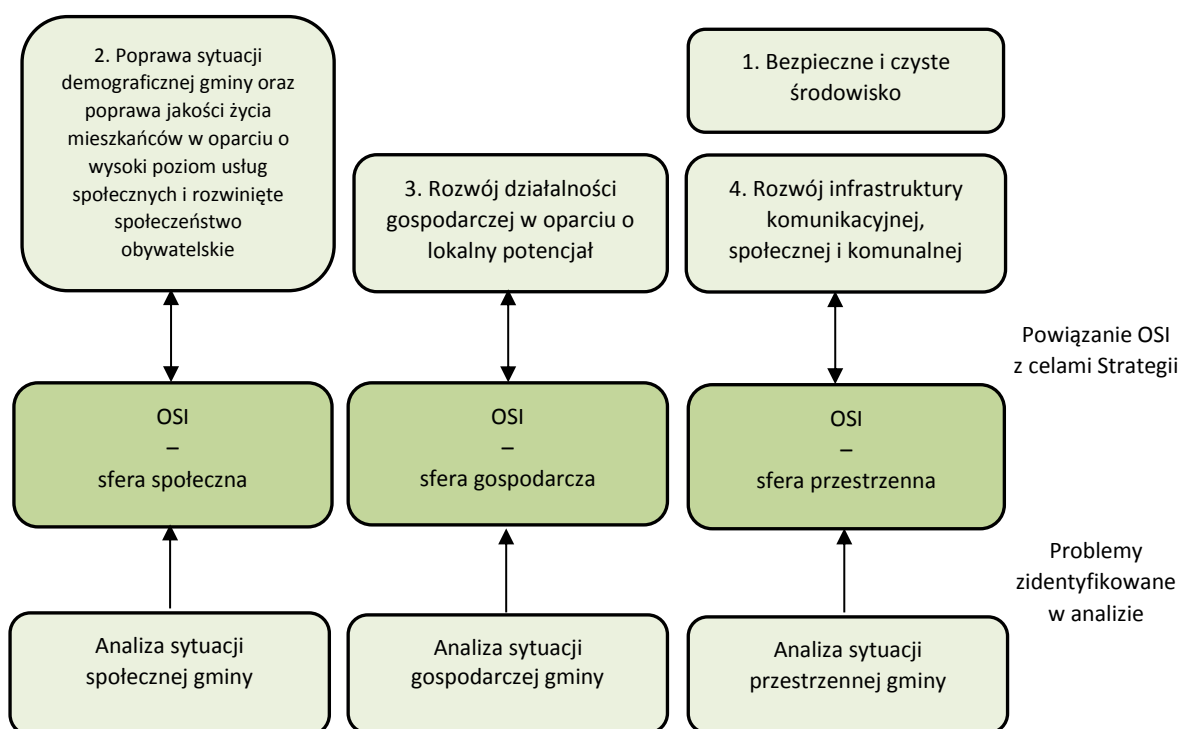
3.2.1 Określenie obszarów strategicznej interwencji gminy

Przy identyfikacji i definiowaniu obszarów strategicznej interwencji w gminie Czerwonka kierowano się następującymi zmiennymi:

- występujące problemy w gminie,
- czynniki hamujące rozwój gminy w danym obszarze tematycznym.

Z uwagi na małą powierzchnię gminy oraz brak średniego i dużego ośrodka miejskiego stwierdzono, że obszary strategicznej interwencji gminy nie zostaną wskazane w ujęciu geograficznym lecz tematycznym w zgodzie z przyjętymi celami Strategii. Brak ww. ośrodków miejskich powoduje, że problemy wymagające strategicznego podejścia w gminie są zróżnicowane w niewielkim stopniu między miejscowościami a wsiami a gmina traktowana jest jako jeden spójny funkcjonalnie organizm przestrzenny. Poniżej obrazowe przedstawienie powiązania analizy sytuacji gminy, obszarów strategicznej interwencji i celów strategicznych Strategii.

Rysunek 12 Powiązanie obszarów strategicznej interwencji z celami strategicznymi Strategii

Źródło: opracowanie własne

Cele Strategii określono na podstawie wcześniej dokonanej analizy stanu obecnego gminy w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. W każdej z tych sfer zidentyfikowano problemy/słabe strony gminy – w efekcie obszary strategicznej interwencji w gminie określono następująco:

- Obszar Strategicznej Interwencji 1 – sfera społeczna,
- Obszar Strategicznej Interwencji 2 – sfera gospodarcza,
- Obszar Strategicznej Interwencji 3 – sfera przestrzenna.

Poniżej opis poszczególnych zidentyfikowanych OSI. Należy zaznaczyć, że OSI dotyczą poszczególnych sfer w kontekście struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Obszar Strategicznej Interwencji 1 – sfera społeczna

Sfera społeczna obejmuje swoim zakresem takie elementy jak poziom życia mieszkańców mierzony dostępnością do usług, sytuacja demograficzna gminy czy aktywność obywatelska czy kulturalna mieszkańców.

Obecna sytuacja gminy w kwestii społecznej wymaga podjęcia działań w celu zminimalizowania lub zlikwidowania negatywnych zjawisk w tym obszarze. Analiza sytuacji gminy wykazała, że gmina boryka się z problemem malejącej liczby mieszkańców, starzenia się społeczeństwa, wzrostu wydatków na oświatę i wychowanie czy stosunkowo niewielkiego zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych. W omawianym kontekście funkcjonalno-przestrzennym w sferze społecznej w celu przeciwdziałania odpływu młodych mieszkańców z terenu gminy niezbędne jest prowadzenie właściwej polityki przestrzennej w stosunku do zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej. W tym celu niezbędne jest ustalenie zapisów dotyczących uporządkowania i rewaloryzacji poszczególnych terenów pod nowe obiekty mieszkaniowe oraz właściwe rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Jednym ze sposobów na większe zaangażowanie mieszkańców gminy w życie społeczne gminy jest budowanie tożsamości lokalnej m.in. poprzez odpowiednie eksponowanie zasobów kulturowych gminy. Sfera społeczna gminy Czerwonka w omawianym kontekście funkcjonalno-przestrzennym wymaga przedsięwzięć w postaci utrzymania obecnej formy ochrony prawnej dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz dla stanowisk archeologicznych.

Jako narzędzia do prowadzenia wsparcia w omawianym OSI należy wymienić m.in. aktualizację planu zagospodarowania przestrzennego, planowanie inwestycji i ochronę prawną zasobów kulturowych.

Obszar Strategicznej Interwencji 2 – sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza obejmuje swoim zakresem takie elementy jak poziom życia mieszkańców, prowadzenie działalności gospodarczej w gminie wraz ze stymulowaniem jej rozwoju oraz kształtowanie kierunków rozwoju gospodarczego w gminie.

Obecna sytuacja gospodarcza gminy wskazuje, że dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca są niższe niż w większości innych gmin powiatu makowskiego, co spowodowane jest m.in. małą liczbą inwestycji przedsiębiorstw na terenie gminy. Istotne dla gminy o takiej charakterystyce jak gmina Czerwonka jest wspieranie rozwoju gospodarczego w obszarach charakterystycznych dla gminy, tj. rolnictwie czy agroturystyce. W omawianym obszarze strategicznej interwencji w kontekście funkcjonalno-przestrzennym jako właściwe działania wskazuje się w szczególności:

- tworzenie ośrodków rozwoju agroturystyki (w miejscowościach Adamowo, Soje, Ponikiew Wielka, Perzanowo, Mariampole), ośrodków obsługi agroturystyki i zorganizowanego wypoczynku pobytowego (w miejscowościach Tłuszcz, Jankowo, Krzyżewo-Marki, Guty Duże, Czerwonka) i miejscowości wypoczynku indywidualnego (Sewerynowo, Ciemnowo, Janopole),
- dalsze prowadzenie promocji oferty inwestycyjnej gminy i zintensyfikowanie tych działań,
- kontynuację procesu restrukturyzacji rolnictwa, zarówno związanego bezpośrednio z produkcją rolniczą jak i przetwórstwem rolniczym.

Jako narzędzia do prowadzenia wsparcia w omawianym OSI należy wymienić m.in. wsparcie finansowo-fiskalne, promocję terenów inwestycyjnych gminy czy określenie najważniejszych kierunków rozwoju gminy.

Obszar Strategicznej Interwencji 3 – sfera przestrzenna

Sfera przestrzenna obejmuje swoim zakresem takie elementy jak infrastruktura drogowa, techniczna i komunalna oraz dbanie o środowisko naturalne i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Obecna sytuacja przestrzenna gminy wskazuje na istotne problemy w postaci zanieczyszczenia wód powierzchniowych i powietrza, niskiej atrakcyjności turystycznej zasobów kulturowych, braku systemu ciepłowniczego, sieci gazowej i kanalizacji zbiorczej. Kwestie te wymagają strategicznego wsparcia. Zanieczyszczenie wód i powietrza oraz niska atrakcyjność turystyczna zasobów kulturowych wstrzymuje rozwój turystyki gminy, który to kierunek – w oparciu o agroturystykę – powinien stanowić jedną z podstaw rozwoju gospodarczego gminy. Brak kanalizacji zbiorczej, sieci gazowej i ciepłowniczego osłabiają atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów i mieszkańców oraz wpływają negatywnie na środowisko naturalne. W omawianym obszarze strategicznej interwencji w kontekście funkcjonalno-przestrzennym jako właściwe wskazuje się w szczególności działania obejmujące budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i rozwiązań asenizacyjnych, pozyskiwanie inwestora w zakresie budowy gazowych wyspowych sieci dystrybucyjnych oraz wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne i zwiększeni wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W kwestii bezpieczeństwa kluczowe jest zapewnienie go w związku z możliwością wystąpienia powodzi w sołectwach Budzyno Waledzięta i Budzyno Bolki.

Jako narzędzia do prowadzenia wsparcia w omawianym OSI należy wymienić m.in. budżet gminy.

3.2.2 Zakres planowanych działań

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono zakres planowanych działań w poszczególnych Obszarach Strategicznej Interwencji. Działania oparto o zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka.

Tabela 22 Planowane działania w zakresie funkcjonalno-przestrzennym w gminie Czerwonka

OBSZAR STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	DZIAŁANIA
Sfera społeczna	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie obecnej formy ochrony prawnej dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz dla stanowisk archeologicznych, – wspieranie procesu urbanizacji związanego z rozwojem funkcji mieszkaniowych, – uporządkowanie i rewitalizacja zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej
Sfera gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> – budowa systemu gospodarki ściekowej na terenach wiejskich – działania prewencyjne dotyczące zakazu odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i gruntu, – stosowanie indywidualnych lub grupowych oczyszczalni ścieków wyłącznie na terenach, gdzie nie istnieje możliwość włączenia w planowany do realizacji system kanalizacji, – odprowadzenie wód opadowych z instalowaniem urządzeń ochrony ekologicznej, z terenów parkingów, obsługi motoryzacji i większych zakładów produkcyjno-usługowych. – instalowanie urządzeń ochrony ekologicznej w przypadku odprowadzania wód opadowych z terenów dróg w przypadku ich budowy i modernizacji.

	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie oraz modernizacja i rozbudowa istniejącego systemu zaopatrzenia gminy w wodę, wykorzystującego istniejące ujęcia, – realizacja indywidualnych ujęć wody na terenach niezwodociągowanych – utrzymanie oraz rozbudowa i modernizacja istniejącego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną (rozbudowa istniejących sieci prowadzona będzie sukcesywnie zarówno na terenie istniejącej zabudowy w celu poprawy warunków dostawy energii, jak również w obszarach rozwojowych o funkcjach mieszkaniowych, usługowych oraz produkcyjnych, – rozwój energii odnawialnych, w tym zwłaszcza produkcji biomasy i jej gospodarczego wykorzystania dla celów energetycznych – zastosowanie przy nowej zabudowie jednorodzinnej niskoemisyjnych nośników energii – dalsza rozbudowa sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i przy wykorzystaniu nowych technologii, – rozbudowa i modernizacja infrastruktury światłowodowej oraz objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych – utrzymanie i rozbudowę istniejącego układu dróg publicznych na terenie gminy dla poprawy jego funkcjonowania i dobrego skomunikowania – rekultywowanie terenów zdegradowanych w wyniku powierzchniowej eksploatacji surowców, oraz w wyniku przygodnego składowania odpadów, – zapobieganie degradacji i dewastacji terenów poprzez likwidację nielegalnych punktów eksploatacji oraz wzmoczoną kontrolę środowiska, – poprawa stanu sanitarnego rzek i cieków do zakładanych klas czystości poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej (budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych) we współpracy z gminami położonymi wzdłuż tych wód, – eliminacja źródeł zagrożeń wód podziemnych systematyczna likwidacja szamb i rozwój sieci kanalizacji sanitarnej, – wyłączenie z zabiegów melioracyjnych fragmentów dolin rzecznych, które ze względów na walory środowiska powinny pozostać niezmienione, – ograniczanie zmiany przeznaczenia istniejących powierzchni leśnych na inne cele z możliwością lokalizowania zabudowy jednorodzinnej na działkach leśnych /przy możliwie jak największym ograniczeniu wycinki drzewostanu/ w rejonie oddziaływania miasta Makowa, – prowadzenie działań mających na celu zwiększenie stopnia lesistości poprzez zagospodarowanie nieużytków, słabych gleb i gruntów marginalnych, w szczególności w strefach wododziałowych i na terenach objętych ochroną przyrody, – ochrona zadrzewień dolinowych i zadrzewień na terenach bagiennych oraz wprowadzanie i wzbogacanie otwartego krajobrazu rolniczego zadrzewieniami śródpolnymi, wzdłuż cieków wodnych i dróg, - ochronę naturalnych ekosystemów łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w dolinach rzek Orzyca oraz Różanicy, – utrzymanie obecnej funkcji lasów
<p>Sfera przestrzenna</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kreowanie ośrodków rozwoju agroturystyki w miejscowościach Adamowo, Soje, Ponikiew Wielka Perzanowo, Mariampole, – kreowanie ośrodków obsługi agroturystyki i zorganizowanego wypoczynku pobytowego w miejscowościach Tłuszcz, Jankowo oraz Krzyżewo-Marki, Guty Duże, Czerwonka, – kreowanie Sewerynowa, Ciemniewa i Janopola jako miejscowości wypoczynku indywidualnego,

	– kontynuacja procesu restrukturyzacji rolnictwa, zarówno związanego bezpośrednio z produkcją rolniczą jak i przetwórstwem rolniczym,
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka

4. Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 System realizacji Strategii

W przedmiotowym punkcie przedstawiono system realizacji Strategii. Podkreślono zachowanie zgodności działań podejmowanych w ramach Strategii z innymi dokumentami strategicznymi (zgodność może wynikać zarówno z konieczności jak w przypadku np. planu zagospodarowania przestrzennego jak i możliwości zwiększenia szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027). Następnie opisano rolę podmiotów zaangażowanych w realizację oraz sposób realizacji Strategii w aspekcie proceduralnym i administracyjnym.

Zgodność z dokumentami strategicznymi

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 23 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021-2028
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Strategia terytorialna Partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatów makowskiego, przasnyskiego i pułtuskiego	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka
	Średniookresowa Strategia rozwoju kraju	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonka
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	Program regionalny Fundusze europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czerwonka na lata 2017-2021 z perspektywą do 2023 roku

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych). Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Czerwonka na lata 2022-2030. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne o znaczeniu lokalnym dotyczą przede zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej.

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Czerwonka i jej jednostki organizacyjne (w tym Bibliotekę Publiczną – Centrum Kultury, Szkołę Podstawową w Czerwonce, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonce). Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć Ochotnicze Straże Pożarne w Czerwonce, Gutach Dużych i Dąbrówce, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zielony Szlak Niziny Mazowieckiej” i Stowarzyszenia Gospodyń Wiejskich Guty Duże, Czerwonka, Dąbrówka.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Makowie Mazowieckim, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Urząd Wojewódzki w Warszawie, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 24 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	<ul style="list-style-type: none"> – stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja działań w szczególności w obszarze kultury i aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> – udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. Nr 227 z dnia 11 grudnia 2006 roku, poz. 1658). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,

- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii,
 - wyznacza Opiekuna Strategii,
- Rada Gminy:
 - analizuje postępy wdrażania Strategii,
 - akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
 - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
 - uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
- Opiekun Strategii:
 - pełni funkcje koordynacyjne wobec pozostałych podmiotów,
 - mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w Strategii,
 - upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców gminy,
 - koordynuje przygotowanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii,
 - rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii,
 - inicjuje realizację kierunków działań,
- Partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Czerwonka oraz jednostki organizacyjne Gminy:
 - realizują poszczególne kierunki działań,
 - przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Opiekuna Strategii oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
 - zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,

- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. Monitoring Strategii odbywa się raz na 3 lata i jest realizowany do końca września danego roku. W celu przeprowadzenia monitoringu jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Opiekunowi Strategii informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań w terminie do 30 września.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii odbędzie się w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt we współpracy z Opiekunem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
 - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań,
 - Obszary Strategicznej Interwencji.
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – ocena dotyczącej tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

4.2 Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Zgodnie z wykazem planowanych inwestycji w latach 2022-2030 w gminie Czerwonka (tabela 21 z podrozdziału 2.2 niniejszej Strategii) wartość inwestycji wynosi ponad 62 mln zł.

4.3 Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet gminy Czerwonka,
- budżet samorządu województwa,
- budżet samorządu powiatowego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
 - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym regionalny program operacyjny województwa mazowieckiego oraz krajowe programy operacyjne,
 - wspólna polityka rolno UE,
 - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
 - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
 - programy Komisji Europejskiej,
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

Najważniejszym źródłem finansowania działań prowadzonych w ramach Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ jest budżet Samorządu Województwa Mazowieckiego. Podstawę planowania finansów województwa w długim horyzoncie czasowym stanowi Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Mazowieckiego. Corocznie, Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwała budżet na kolejny rok, który wskazuje główne kierunki wydatkowania środków finansowych na zadania realizowane przez samorząd województwa. Elementem realizacji Strategii jest także wprowadzony uchwałą nr 227/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego budżet obywatelski, którego pierwsza edycja miała miejsce w 2020 r. Ponadto, Samorząd Województwa Mazowieckiego, w ramach środków pochodzących z budżetu województwa, realizuje różnego rodzaju instrumenty wsparcia ukierunkowane na zrównoważony rozwój całego województwa, takie jak Mazowiecki instrument wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego, Mazowiecki instrument aktywizacji sołectw, Mazowiecki instrument wsparcia działkowców, Mazowiecki instrument wsparcia systemu monitoringu suszy rolniczej, Mazowiecki program

dofinansowania szkolnych pracowni przedmiotowych, Mazowiecki instrument wsparcia infrastruktury sportowej czy Mazowiecki instrument wsparcia ochrony powietrza. Kluczowe znaczenie dla wspierania rozwoju województwa mają także środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. Wśród funduszy w ramach polityki spójności, istotną rolę odgrywa regionalny program operacyjny zarządzany przez samorząd województwa. W perspektywie 2021-2027, część mazowiecka regionalna województwa objęta została po raz pierwszy w historii programem operacyjnym dedykowanym Polsce Wschodniej, ukierunkowanym na przyspieszenie rozwoju słabiej rozwiniętej wschodniej części kraju. Było to możliwe dzięki przyjęciu nowego podziału statystycznego województwa mazowieckiego na regiony NUTS 2 Mazowiecki regionalny i Warszawski stołeczny. Istotne dla realizacji działań w ramach Strategii będą także pozostałe krajowe programy operacyjne obejmujące m.in. infrastrukturę, środowisko, cyfryzację oraz rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. W celu bardziej efektywnej koordynacji działań wykorzystane będą rozwiązania takie jak kontrakt programowy, kontrakt sektorowy i porozumienie terytorialne, określające priorytetowe przedsięwzięcia zarówno dla województwa, gmin i powiatów z jego obszaru, jak również strony rządowej, a także sposób ich realizacji i finansowania. Szczególnym wsparciem objęte będą obszary strategicznej interwencji, wskazane na poziomie krajowym i wojewódzkim. Istotny wkład w rozwój obszarów wiejskich województwa mazowieckiego będą stanowić środki pochodzące ze wspólnej polityki rolnej. Duże znaczenie w kontekście odbudowy gospodarki po pandemii koronawirusa COVID-19 będzie miał Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach którego dofinansowane będą działania i inwestycje wpisujące się w Krajowy Plan Odbudowy. Ważnym źródłem finansowania są także programy zarządzane przez Komisję Europejską, wspierające współpracę na gruncie europejskim na rzecz strategicznych dla UE obszarów i inwestycji o dużej wartości dodanej. Działania będą prowadzone na poziomie lokalnym w ramach zadań Gminy. Ich uzupełnieniem będą środki prywatne, jak również partnerstwa publiczno-prywatne, realizujące inwestycje korzystne zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego. Wkład w realizację Strategii będą miały także środki z budżetu krajowego poprzez inwestycje prowadzone na poziomie rządowym oraz dofinansowanie inwestycji lokalnych, w tym z funduszy i programów rządowych, a także przekazywane w ramach zawieranych kontraktów i porozumień terytorialnych. Dodatkowo, środki na prowadzenie działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii będą mogły być pozyskiwane ze źródeł takich jak Fundusze norweskie i EOG czy fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

5. Podsumowanie

Sposób podsumowania Strategii przyjęto skrótowne przedstawienie procesu definiowania problemów gminy Czerwonka i celów Strategii oraz czynników, od których w największym stopniu zależy powodzenie realizacji zakładanych celów Strategii i przewidzianych działań.

Analiza obecnej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czerwonka wykazała, że w każdym z tych analizowanych obszarów tematycznych występują problemy. Waga problemów nie należy definiować jako problemów natury ponadlokalnej o czym świadczy fakt, że gmina Czerwonka nie została wskazana w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ jako obszar zagrożony marginalizacją i kumulacją problemów społecznych i ekonomicznych. Przyjęte cele i działania w ramach Strategii odpowiadają na zdiagnozowane problemy dotyczące:

- bezpiecznego i czystego powietrza,
- sytuacji demograficznej gminy i jakości życia mieszkańców,
- rozwoju gospodarczego,

- rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej i komunalnej.

Przyjęty model funkcjonalno-przestrzenny został oparty o założenia wskazane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Czerwonka. Zdefiniowane Obszary Strategicznej Interwencji w gminie stanowią odpowiedź na problemy trapiące gminę w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Powodzenie realizacji zakładanych inwestycji i działań zależy w dużej mierze od możliwości współfinansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, w tym w szczególności z nowej perspektywy finansowej UE.

W Strategii przyjęto model wdrażania i monitorowania jej realizacji.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Czerwonka w latach 2015-2020	7
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Czerwonka w latach 2016-2020.....	7
Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu makowskiego – stan na 31.12.2020 r.	10
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Czerwonka na oświatę i wychowanie w latach 2015-2020.....	11
Tabela 5 Liczba zgonów w gminie Czerwonka w latach 2016-2020.....	11
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Czerwonka w latach 2015-2019	12
Tabela 7 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Czerwonka w latach 2015-2019.....	12
Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Czerwonka w latach 2015-2019.....	12
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020	13
Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Czerwonka w latach 2018-2021.....	15
Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020	16
Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Czerwonka w latach 2015-2020	16
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Czerwonka w latach 2015-2020.....	16
Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Czerwonka w latach 2015-2020.....	18
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Czerwonka w latach 2015-2020 w porównaniu do gmin powiatu makowskiego	18
Tabela 16 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Czerwonka	24
Tabela 17 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Czerwonka.....	25
Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Czerwonka	26
Tabela 19 Jednostki zaangażowane w proces konsultacji głównych założeń Strategii.....	27
Tabela 20 Cele, kierunki działań i działania	31
Tabela 21 Planowane inwestycje w gminie Czerwonka w latach 2022-2030 planowane do realizacji przez Gminę Czerwonka	32
Tabela 22 Planowane działania w zakresie funkcjonalno-przestrzennym w gminie Czerwonka	43
Tabela 23 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	45
Tabela 24 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii.....	47

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Czerwonka.....	5
Rysunek 2 Zdjęcia Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Czerwonce.....	10
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Czerwonka na planie województwa mazowieckiego.....	19
Rysunek 4 Lokalizacja gminy Czerwonka na planie powiatu makowskiego.....	19
Rysunek 5 Zdjęcia terenów gminy Czerwonka	20
Rysunek 6 Położenie komunikacyjne gminy Czerwonka	20
Rysunek 7 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czerwonka	24
Rysunek 8 Proces formułowania głównych założeń Strategii	27
Rysunek 9 Cele strategiczne Strategii.....	30
Rysunek 10 położenie gminy Czerwonka na mapie Obszarów Strategicznej Interwencji województwa mazowieckiego	38
Rysunek 11 obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze w województwie mazowieckim.....	40
Rysunek 12 Powiązanie obszarów strategicznej interwencji z celami strategicznymi Strategii	41

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na płeć w 2020 r.	7
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2020 r.)	7
Wykres 3 Liczba mieszkańców gminy Czerwonka w podziale na wsie i miejscowości	8
Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Czerwonka w okresie 01.2020 r. – 06.2021 r.....	9
Wykres 5 Liczba przestępstw w 2020 r. w poszczególnych gminach powiatu makowskiego.....	14
Wykres 6 Dochody i wydatki ogółem gminy Czerwonka w latach 2015-2020.....	17
Wykres 7 Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Czerwonka w latach 2019-2020	22
Wykres 8 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Czerwonka w latach 2019-2020 (Mg)	22